

การละหมาดตะอฺฎาวุอฺ (ละหมาดสุนัต)

﴿صلاة التطوع﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัลตุวัยญีรีย

แปลโดย : ดานียา เจะสนิ

ผู้ตรวจทาน : อัสรัน นิยมเดชา

ที่มา : หนังสือมุคตะศ็อร อัลฟิกฮิล อิสลามีย์

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ صلاة التطوع ﴾

« باللغة التايلاندية »

الشيخ محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: دانيال جيء سنك

مراجعة: عصران إبراهيم

المصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2010 - 1431

islamhouse.com

16. การละหมาดตะฆาวูอฺ (ละหมาดสุนัต)

เคล็ดลับในการบัญญัติการละหมาดสุนัต

เป็นความเมตตาของอัลลอฮ์ที่ในบทบัญญัติทุกๆประเภทที่พระองค์ได้บัญญัติสิ่งที่วาญิบไว้จะมีเสริมสิ่งที่เป็นสุนัตในประเภทเดียวกันอยู่ด้วยเสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้มุอฺมินเพิ่มอีมานด้วยการปฏิบัติสิ่งที่เป็นตะฆาวูอฺเหล่านั้น และเพื่อเติมเต็มจุดที่บกพร่องในบทบัญญัติที่วาญิบในวันกียามะฮ์ ทั้งนี้การปฏิบัติสิ่งที่วาญิบย่อมไม่พ้นความบกพร่องแน่นอน

การละหมาดมีที่เป็นวาญิบและที่เป็นสุนัต การถือศีลอดมีที่เป็นวาญิบและที่เป็นสุนัต เช่นเดียวกันกับการทำหัจญ์ การเศาะตะเกาะฮ์ เป็นต้น ดังนั้นบ่าวคนหนึ่งจึงยังคงมีโอกาสจะหาความใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ด้วยสิ่งที่เป็นสุนัตได้ทุกเวลาที่ต้องการ จนกระทั่งเขาจะเป็นที่ชอบของอัลลอฮ์

ประเภทของการละหมาดสุนัต

การละหมาดสุนัตมีหลายประเภท

- 1- ประเภทที่ถูกบัญญัติให้ละหมาดร่วมกันเป็นญะมาอะฮ์ เช่นละหมาดตะรอวีหฺ อีสติสกอธ(ขอฝน) กุสุฟ(เมื่อเกิดสุริยคราสและจันทรคราส) และอีดทั้งสอง
- 2- ประเภทที่ไม่ได้บัญญัติให้ละหมาดร่วมกัน เช่นละหมาดอิสติคอรอะฮ์
- 3- ประเภทที่ยึดติดกับการละหมาดวาญิบ เช่นละหมาดเราะวาติบ
- 4- ประเภทที่ไม่ได้ยึดติดกับการละหมาดวาญิบ เช่นละหมาดกุฮา
- 5- ประเภทที่มีกำหนดเวลา เช่นละหมาดตะฮัจญุด
- 6- ประเภทที่ไม่ได้มีกำหนดเวลา เช่น ละหมาดสุนัตมุลัก
- 7- ประเภทที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุ เช่นละหมาดตะหียะตุลมัสญิด ละหมาดสองร็อกอะฮ์
- 8- ประเภทที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับสาเหตุ เช่นละหมาดสุนัตมุลัก
- 9- ประเภทที่เน้นให้กระทำเป็นพิเศษ เช่นละหมาดอีดทั้งสอง กุสุฟ และวิตร์
- 10- ประเภทที่ไม่เน้นให้กระทำเป็นพิเศษ เช่นละหมาดก่อนมัฆริบ เป็นต้น

นี่คือความประเสริฐที่อัลลอฮ์มอบให้แก่บ่าวของพระองค์ กล่าวคือพระองค์ได้บัญญัติแก่พวกเขาซึ่งสิ่งที่จะได้ใช้เพื่อเข้าใกล้กับพระองค์ เปิดโอกาสหลายช่องทางให้แก่บ่าวเพื่อพวกเขาจะได้ขจัดความผิดต่อพระองค์ เพิ่มพูนผลบุญและยกระดับความใกล้ชิดของตัวเองกับพระองค์ ฉะนั้นจึงควรเป็นอย่างยิ่งที่บ่าวจะกล่าวสรรเสริญและขอบคุณพระองค์

1- การละหมาดสุนัตเราะวาติบ

สุนัตเราะวาติบ คือการละหมาดสุนัตก่อนหรือหลังละหมาดฟัรฎู ซึ่งมีสองประเภทด้วยกัน

ประเภทของการละหมาดเราะวาติบ

หนึ่ง สุนัตเราะวาติบมูอักกะตะฮฺ(เน้นให้ปฏิบัติ) ซึ่งมีทั้งหมด 12 ร็อกอะฮฺ

- 1- สี่ร็อกอะฮฺก่อนละหมาดซุฮฺริ
- 2- สองร็อกอะฮฺหลังจากละหมาดซุฮฺริ
- 3- สองร็อกอะฮฺหลังจากละหมาดมัฆริบ
- 4- สองร็อกอะฮฺหลังจากละหมาดอิชาฮ์
- 5- สองร็อกอะฮฺก่อนละหมาดฟัจญ์รุ (ศุบหฺ)

มีรายงานจากท่านหญิงอุมมุ หะบีบะฮฺเราะฎิยัลลอฮุอันฮา ภรรยาของท่านนบีคือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ว่าฉันได้ยืมท่านเราะซูลุลลอฮฺ คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام กล่าวว่า

«مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّي كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ فَرِيضَةٍ
إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ»

ความว่า “ไม่มีบ่าวมุสลิมคนไหนที่ได้ละหมาดสุนัตวันละ 12 ร็อกอะฮฺ นอกจากอัลลอฮฺจะสร้างบ้านให้เขาหลังหนึ่งในสวรรค์ หรือ บ้านหลังหนึ่งจะถูกสร้างให้เขา” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 728)

และบางครั้งอาจละหมาดเราะวาติบมูอักกะตะฮฺ เพียง 10 ร็อกอะฮฺ ซึ่งจะเหมือนที่กล่าวมาข้างต้นทุกอย่างเพียงแต่ละหมาดก่อนซุฮฺริแค่ 2 ร็อกอะฮฺ

มีรายงานจากท่านอิบน์อุมัรเราะฎิยัลลอฮุอันฮุว่า

صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ الظُّهْرِ سَجْدَتَيْنِ،
وَبَعْدَهَا سَجْدَتَيْنِ، وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ سَجْدَتَيْنِ، وَبَعْدَ الْعِشَاءِ سَجْدَتَيْنِ،
وَبَعْدَ الْجُمُعَةِ سَجْدَتَيْنِ، فَأَمَّا الْمَغْرِبُ وَالْعِشَاءُ وَالْجُمُعَةُ فَصَلَّيْتُ مَعَ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِهِ

ความว่า “ฉันได้ละหมาดพร้อมกับท่านเราะซูลุลลอฮฺคือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ก่อนซุฮฺริ 2 ร็อกอะฮฺ หลังซุฮฺริ 2 ร็อกอะฮฺ หลังมัฆริบ 2 ร็อกอะฮฺ หลังอิชาฮ์ 2 ร็อกอะฮฺ ก่อนศุบหฺ 2 ร็อกอะฮฺ และหลังจากญุมอะฮฺ 2 ร็อกอะฮฺ ซึ่งละหมาดหลังมัฆริบ อิชาฮ์ และญุมอะฮฺนั้น ฉันละหมาดกับท่านนบีคือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَامที่บ้านของท่าน” (มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมี

บันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 937 และมุสลิม เลขที่: 729 ซึ่งสำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

สอง สุนัตเราะวาติบที่ไม่มุอักกะตะฮฺ ซึ่งทำนบนปีค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัมทำ แต่ไม่ได้ทำเป็นประจำ ได้แก่ สองร็อกอะฮฺก่อนละหมาดอัศรี สองร็อกอะฮฺก่อนละหมาดมัฆริบ สองร็อกอะฮฺก่อนละหมาดอิซาฮ์ และมีสุนัตสี่ร็อกอะฮฺก่อนละหมาดอัศรี

หุกุมการละหมาดสุนัตมุลัก

การละหมาดสุนัตมุลัก(การละหมาดสุนัตทั่วไปที่ไม่มีมูลเหตุเฉพาะเจาะจง)นั้นมีบัญญัติให้ละหมาดทั้งกลางวันและกลางคืน โดยละหมาดครั้งละสองร็อกอะฮฺและประเสริฐที่สุดคือละหมาดกลางคืน

สุนัตเราะวาติบที่เน้นให้กระทำมากที่สุด

สุนัตเราะวาติบที่เน้นให้กระทำมากที่สุดคือ สองร็อกอะฮฺก่อนศุบหฺ โดยมีสุนัตให้ละหมาดเพียงสั้นๆ ซึ่งหลังจากสุเราะฮฺฟาตีหะฮฺให้อ่านในร็อกอะฮฺแรกด้วยสุเราะฮฺ อัล-กาฟิรูน และในร็อกอะฮฺที่สองให้อ่านสุเราะฮฺ อัล-อิคลาศ หรือในร็อกอะฮฺแรกให้อ่านอายะฮฺในสุเราะฮฺ อัล-บะกะเราะเราะฮฺ โองการที่ 136 จนจบ นั่นคือ

﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ...﴾ [البقرة/136]

ในร็อกอะฮฺที่สองให้อ่านอายะฮฺที่ 64 จากสุเราะฮฺ อาล อิมรอน

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا﴾ [آل عمران/64]

และบางครั้งให้อ่านด้วยอายะฮฺที่ 52 จากสุเราะฮฺ อาล อิมรอน

﴿فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ﴾ [آل عمران/52].

ผู้ใดที่ไม่ทันละหมาดสุนัตเราะวาติบเหล่านี้ในเวลาของมันเนื่องจากเหตุจำเป็น สุนัตให้เขาละหมาดชดในเวลาอื่น

สมมุติว่าหากมุสลิมคนหนึ่งได้อาบน้ำวุฎูฮฺ(อาบน้ำละหมาด)และได้เข้ามัสญิดหลังจากอะซานซุฮฺริ แล้วได้ละหมาดสองร็อกอะฮฺโดยตั้งใจตนว่าได้ละหมาดตะหิยะตุลมัสญิด สุนัตวุฎูฮฺและสุนัตก่อนซุฮฺริพร้อมๆ กันถือว่าการละหมาดของเขาใช้ได้

ส่งเสริมให้ทั้งช่วง ระหว่างละหมาดวาญิบกับละหมาดสุนัตเราะวาติบทั้งก่อนและหลังด้วยการย้ายที่หรือการพุดคุย

จะละหมาดเราะวาติบที่บ้านหรือที่มัสญิดก็ได้ แต่ที่ดีที่สุดคือละหมาดที่บ้านเพราะทำนบนปีค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัมกล่าวไว้ว่า

«... فَصَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ»

ความว่า “พวกท่านจงละหมาดสุนัตที่บ้านของพวกท่านเถิด เพราะการละหมาดที่ดีที่สุด คือการที่คนๆหนึ่งละหมาดที่บ้านของเขา ยกเว้นละหมาดวาญิบ” (มุตตะพะกุน อะลียฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรียฺ เลขที่ : 731 ส่วนวนนี้ เป็นของอัล-บุคอรียฺและมุสลิม เลขที่: 781)

ลักษณะการละหมาดสุนัต

1- อนุญาตให้ละหมาดสุนัตในท่านั่งได้ถึงแม้ว่าสามารถที่จะยืนได้ แต่หากผู้ใดละหมาดยืนนั้นจะดีกว่า ส่วนละหมาดวาญิบนั้นการยืนถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งจะนั่งไม่ได้เว้นแต่สำหรับผู้ที่ไม่สามารถที่จะยืนได้ อนุญาตให้ละหมาดนั่งหรือตามความสามารถที่เขาจะทำได้

2- ผู้ใดที่ละหมาดในท่านั่งโดยไม่มีเจตจำนงใดๆเขาจะได้ผลบุญครั้งหนึ่งของผลบุญผู้ที่ยืนละหมาด แต่หากมีความจำเป็นเขาก็จะได้ผลบุญเต็มเหมือนผู้ละหมาดยืน และผู้ที่ละหมาดสุนัตในท่านอนเพราะเหตุจำเป็นก็จะได้ผลบุญเหมือนผู้ที่ยืนแต่หากไม่มีความจำเป็นเขาก็จะได้ครั้งหนึ่งจากผลบุญของผู้ที่ยืนในท่านั่ง

2- การละหมาดตะฮัจญุด

หุกุมกียามุลลัยล

กียามุลลัยล คือการละหมาดสุนัตมุลกซึ่งเป็นสุนัตมุอักกะดะฮฺ ซึ่งอัลลอฮฺได้ใช้ให้เราะฮูลของพระองค์ปฏิบัติเป็นประจำ

1- อัลลอฮฺได้ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ (١) قِرْ آيَاتِ الْإِنشَارِ (٢) نَصْفَهُ أَوْ انقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا (٣) أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

﴿ (المزمل / ١-٤) .

ความว่า “โอผู้คลุมกายอยู่นั้น จงยืนขึ้น(ละหมาด)ในเวลากลางคืนเว้นแต่เพียงเล็กน้อย(ไม่ใช่ตลอดคืน) ครั้งหนึ่งของกลางคืน หรือลดน้อยกว่านั้นเพียงเล็กน้อย หรือมากกว่านั้น และจงอ่านอัลกุรอานช้าๆเป็นจังหวะ” (อัล-มุซซัม มิล : 1-4)

2- และอัลลอฮฺได้ตรัสว่า

﴿وَمِنَ آيَاتِ فَتْحِجْدِ بِهِ نَافِلَةٌ لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا (٧٩)

﴿ (الإسراء/ ٧٩) .

ความว่า “และจากบางช่วงของกลางคืน เจ้าจงตื่นขึ้นมาละหมาด เป็นการสมัครใจสำหรับเจ้า หวังว่าพระผู้อภิบาลของเจ้าจะให้เจ้าได้รับตำแหน่งที่ได้รับ การสรรเสริญ” (อัล-อิสรอ์ :79)

3- และอัลลอฮ์ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่เกรงกลัวอัลลอฮ์ว่า

﴿كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجُونَ ﴿١٧﴾ وَلَا نَسْتَعْتِرِبُكُم بِالسَّاعَةِ إِن لَّكُم مِّنْهَا لَمَعْلَمٌ ﴿١٨﴾﴾ [النَّازِعَات/ 17-18]

ความว่า “พวกเขาได้หลับนอนเพียงนิดหน่อยในเวลากลางคืน และในยามรุ่ง สาง พวกเขาได้ขออภัยโทษจากอัลลอฮ์” (อัล-ซารียาต : 17-18)

ความประเสริฐของการละหมาดกียามุลลัยล

กียามุลลัยลเป็นอิบาดะฮ์ที่ประเสริฐที่สุดอย่างหนึ่ง และประเสริฐกว่าการละหมาดสุนัตก กลางวัน เพราะมันจะเกิดความอิคลาศเพื่ออัลลอฮ์มากกว่าเนื่องจากเป็นช่วงที่ลับจากสายตาผู้คน และเนื่องจากความลำบากอดนอนหรือตื่นนอนเพื่อทำการละหมาดนั้นเป็นสิ่งที่น้อยคนจะทำได้ และเนื่องจากมันการละหมาดที่ได้รับรสชาติในการเข้าพบอัลลอฮ์มากที่สุด และในช่วงท้ายของ กลางคืนนั้นเป็นเวลากียามุลลัยลที่ประเสริฐที่สุด

1- อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلاً ﴿٦﴾﴾ [المزمل/ 6]

ความว่า “แท้จริงการตื่นขึ้นในเวลากลางคืนนั้นเป็นเป็นที่ประทับใจและการ อ่านที่ชัดเจนยิ่ง” (อัล-มุซซัหมิด : 6)

2- และมีรายงานจากท่านอัมรฺ อิบน์ อับสะฮฺเราะฮ์ฎิยัลลอฮุอันฮุ กล่าวของท่านนบีศ็อลลัลลอ ฮุอะลัยฮิวะสัลลัมได้กล่าวว่า

«إِنَّ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْعَبْدِ جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ، فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ، فَإِنَّ الصَّلَاةَ مَحْضُورَةً مَشْهُودَةً إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ..»

ความว่า “แท้จริงช่วงที่อัลลอฮ์จะอยู่ใกล้กับบ่าวของพระองค์มากที่สุดคือช่วง ท้ายของกลางคืน ฉะนั้นหากท่านจะทำตัวเป็นคนที่ยังระลึกถึงอัลลอฮ์ ในช่วงดังกล่าวได้ก็จงทำ เพราะการละหมาดในช่วงนี้มะลาอิกะฮ์จะคอยเป็น สักขีพยานตลอดจนกระทั่งเช้า” (เป็นหะดีษเศาะฮิหฺ บันทึกลงโดยอับ-ติรมิซียฺ 3579 และอัน-นะสาอียฺ 572 ซึ่งสำนวนนี้เป็นสำนวนของท่าน)

3- และมีคนถามท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่าการละหมาดใดที่ประเสริฐที่สุด ร่องลงมาจากละหมาดห้าเวลา? ท่านตอบว่า

«أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ، الصَّلَاةُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ»

ความว่า “การละหมาดที่ประเสริฐที่สุดร่องลงมาจากละหมาดห้าเวลาคือการ ละหมาดในช่วงท้ายของกลางคืน” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 1163)

ช่วงเวลากลางคืนที่ดุอาอ์จะถูกตอบรับ

1- มีรายงานจากท่านญาบิรเราะฮิฎลลอฮุอันฮุว่า ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมได้ กล่าวว่

«إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُؤَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ، وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ»

ความว่า “แท้จริงในเวลากลางคืนนั้นมีช่วงหนึ่งที่ไม่มีมุสลิมคนไหนที่ขอดุอา ต่ออัลลอฮุให้เขาได้สิ่งหนึ่งจากประการทางโลกหรืออาคิเราะฮ์ซึ่งตรงกับช่วง ดังกล่าวพอดี นอกจากอัลลอฮุจะให้สิ่งที่เขาขอแน่นอน และช่วงที่ว่านี้จะมีอยู่ ทุกคืน” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 757)

2- และมีรายงานจากท่านอบู สุร็อยเราะฮุเราะฮิฎลลอฮุอันฮุ ว่าท่านเราะฮิฎลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ؟ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأَعْطِيَهُ؟، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ؟»

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮุจะลงมาสู่ฟ้าชั้นที่หนึ่งในทุกๆคืนในช่วงหนึ่งในสาม สูดท้ายของคืน แล้วพระองค์จะกล่าวว่า มีผู้ใดวิงวอนขออะไรจากข้าใหม่ แล้ว ข้าตอบรับคำขอนั้น มีผู้ใดขออะไรจากข้าใหม่ แล้วข้าจะให้เขาในสิ่งที่เขาขอ มี ผู้ใดที่ขออภัยโทษต่อข้าใหม่ แล้วข้าจะอภัยให้แก่เขา” (มุตตะพะกุน อะลัยฮุ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1145 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม เลขที่: 758)

มีสุนัตให้มุสลิมนอนในสภาพที่สะอาดจากหะดัษและนอนแต่เนิ่นๆ หลังจากละหมาดอิ ชาฮ์ เพื่อจะได้ตื่นละหมาดกลางคืนอย่างกระฉับกระเฉง

ท่านเราะฮิฎลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عُقَدٍ، يَضْرِبُ عَلَى مَكَانِ كُلِّ عُقْدَةٍ: عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ. فَإِنِ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنِ تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنِ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ، وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسْلَانًا»

ความว่า “ชัยฏอนจะสะกดจุดที่ต้นคอคนหนึ่งคนใดเมื่อนอนหลับสามจุดด้วยกัน แต่ละจุดจะมีการย้ำคำกล่าวที่ว่า ท่านยังมีเวลาหลับอีกยาวนาน ฉะนั้นจงหลับต่อไป หากเขาตื่นในตอนนั้นแล้วระลึกถึงอัลลอฮ์จุดหนึ่งก็จะถูกคลายไป และหากเขาไปอาบน้ำชำระร่างกายอีกจุดหนึ่งก็จะถูกคลายไปและเมื่อเขาไปชำระร่างกายอีกจุดสุดท้ายก็จะถูกคลายไป ในที่สุดเขาก็จะมีความกระฉับกระเฉง รู้สึกสบายกาย มิฉะนั้นแล้วเขาจะรู้สึกไม่ดี ซี้เกียจ” (มุตตะพะกุน อะลียฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรี เลขที่ : 1142 จำนวนนี้เป็นท่าน และมุสลิม เลขที่: 776)

ความเข้าใจเกี่ยวกับกियามุลลัยล

มุสลิมควรที่จะขยันละหมาดกियามุลลัยลให้มากเป็นพิเศษอย่าละเลยมัน เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ละหมาดกियามุลลัยลจนกระทั่งตื่นเท่าทั้งสองของท่านแตก แล้วท่านหญิงอาอิชะฮ์ก็ถามท่านว่า ทำไมท่านต้องทำถึงขนาดนี้ ทั้งที่อัลลอฮ์ได้ยกโทษทุกอย่างแก่ท่านแล้วทั้งบาปที่ผ่านมาและบาปที่ยังมาไม่ถึง ท่านเลยตอบว่า

«أَفَلَا أُحِبُّ أَنْ أَكُونَ عَبْدًا شَكُورًا»

ความว่า “ฉันอยากเป็นบ่าวที่รู้จักชูกรู(ขอบคุณ)ต่ออัลลอฮ์มากๆ ไม่ได้หรือ” (มุตตะพะกุน อะลียฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรี เลขที่ : 4837 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม เลขที่: 2820)

จำนวนร็อกอะฮ์ในการละหมาดตะฮัจญุด

สิบเอ็ดร็อกอะฮ์พร้อมวิตรู หรือสิบสามร็อกอะฮ์พร้อมวิตรู

ช่วงเวลาในการละหมาดตะฮัจญุด

เวลาที่ประเสริฐที่สุดคือหนึ่งในสามช่วงแรกในส่วนที่สองของกลางคืน ทั้งนี้ให้แบ่งกลางคืนออกเป็นสองส่วนแล้วลุกขึ้นละหมาดช่วงหนึ่งในสามช่วงแรกในส่วนที่สองของกลางคืน แล้วนอนในช่วงทำย

มีรายงานจากท่านอับดุลลอฮ์ อิบน์ อัมริน อิบน์ อัลอาศ เราะฎียัลลอฮุอันฮุม่า ว่าท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวว่า

«أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ، وَكَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ، وَيَقُومُ ثُلُثَهُ، وَيَنَامُ سُدُسَهُ، وَيَصُومُ يَوْمًا، وَيُفْطِرُ يَوْمًا»

ความว่า “การละหมาดที่อัลลอฮ์โปรดมากที่สุดคือการละหมาดของดาอูด อะลัยฮิสลาม และการถือศีลอดที่อัลลอฮ์โปรดมากที่สุดก็คือการถือศีลอดของดาอูดอะลัยฮิสลามเช่นกัน ซึ่งท่านจะนอนหนึ่งในสองส่วนแรกของกลางคืน แล้วลุกขึ้นมาละหมาดหนึ่งในสามช่วงแรกของส่วนที่สองของกลางคืน แล้วนอนอีกครั้งหนึ่งในหกช่วงท้ายของส่วนที่สองของกลางคืน และท่านจะถือศีลอดวันหนึ่ง แล้วหยุดวันหนึ่งตลอด” (มุตตะพะกุน อะลัยฮ์ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรี เลขที่ : 1131 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม เลขที่: 1159)

ลักษณะการละหมาดตะฮัจญุด

1- สุนัดให้ตั้งเจตนา ก่อนนอนว่าจะลุกขึ้นละหมาดกียามุลลัยลฺ ซึ่งถ้าหากเขาหลับโดยไม่ตื่นเขาก็จะได้บุญในสิ่งที่ได้เจตนาไว้ ถือว่าการหลับสนิทของเขาเป็นเศาะตะเกาะฮ์จากอัลลอฮ์ที่ให้แก่เขา และหากเขาตื่นขึ้นมาให้ขจัดอาการง่วงออกไปโดยเอามือลูบหน้าแล้วอ่านลิบอายะฮ์จากส่วนท้ายของซูเราะฮ์อะอิมรอน ตั้งแต่อายะฮ์ที่ว่า

﴿إِنِّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ...﴾

แล้วให้เขาแปร่งพิน แล้วให้เขาอาบน้ำละหมาด หลังจากนั้นให้เขาเริ่มละหมาดตะฮัจญุด ด้วยสองร็อกอะฮ์สั้นๆ ทั้งนี้เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวว่า

«إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَلْيَفْتَحْ صَلَاتَهُ بِرُكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ»

ความว่า “เมื่อคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านได้ลุกขึ้นละหมาดในเวลากลางคืน ให้เขาเริ่มต้นเป็นปฐมละหมาดก่อนสองร็อกอะฮ์สั้นๆ” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 768)

2- หลังจากนั้นให้ละหมาดที่ละสองร็อกอะฮ์ โดยให้สลามในทุกๆ สองร็อกอะฮ์ ทั้งนี้เพราะมีรายงานจากท่านอับดุลลอฮ์ อิบน์ อุมร์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม่า ว่า

إِنْ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ صَلَاةَ اللَّيْلِ؟ قَالَ: «مَثْنَى مَثْنَى، فَإِذَا خَفَتِ الصُّبْحَ فَأَوْتِرْ بِوَاحِدَةٍ»

ความว่า “มีชายคนหนึ่งได้ถามท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ว่าไอ้ท่าน เราะฮะลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม การละหมาดกลางคืนนั้นละหมาดอย่างไร? ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ก็ตอบว่า ละหมาดครั้งละสองร็อกอะฮ์ เมื่อกลัวว่าจะเข้าสูบบุแล้วให้ละหมาดวิตรหนึ่งร็อกอะฮ์” (มุตตะพะ

คุณ อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1137 จำนวนนี้เป็นของท่าน
และมุสลิม เลขที่: 749)

3- บางครั้งอาจจะหามาตตะฮัจญุดสี่ร็อกอะฮฺรูดด้วยสลามเดียวก็ได้

4- และมีสุนัตให้ผู้ละหมาดรู้จำนวนร็อกอะฮฺที่ละหมาดประจำด้วย หากนอนไม่ตื่น ให้ขาด
ด้วยจำนวนคู่ เนื่องจากมีรายงานว่า

سُئِلَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ فَقَالَتْ: سَبْعٌ، وَتِسْعٌ، وَإِحْدَى عَشْرَةَ سِوَى رُكْعَتَيْ الْفَجْرِ

ความว่า “มีคนถามท่านหญิงอาอิชะฮฺถึงการละหมาดกลางคืนของท่านเราะฮฺ
ลุลลอฮฺ คืออลลัลลอฮฺอะลัยฮฺวะสัลลัม ท่านหญิงตอบว่า เจ็ด เก้า สิบเอ็ด
ร็อกอะฮฺนอกเหนือจากสองร็อกอะฮฺสุนัตก่อนศุบหฺ” (บันทึกโดยอัล-บุคอรีห์
หมายเลข 1139)

5- และสุนัตให้ละหมาดตตะฮัจญุดที่บ้าน ปลุกให้สมาชิกในลุกขึ้นมาละหมาดด้วยและให้
นำละหมาดพวกเขาเป็นบางครั้ง และสุนัตสุนูดให้นานจนเท่ากับอ่านอัลกุรอานได้ห้าสิบอายะฮฺ
ถ้าหากง่วงก็ให้ีบหลับสักพัก และมีสุนัตให้ยืนนิกยามให้นานและอ่านให้ยาว โดยให้อ่านอัลกุ
รอานญุซฮ์หนึ่งหรือมากกว่า บางครั้งให้อ่านด้วยเสียงดังและบางครั้งให้อ่านด้วยเสียงค่อย เมื่ออ่าน
ถึงอายะฮฺที่เกี่ยวกับความเมตตาาก็ให้ขอคูอาฮ์ให้ได้รับมัน เมื่ออ่านถึงอายะฮฺเกี่ยวกับการลงโทษให้
ขอความคุ้มครองต่ออัลลลอฮฺให้พ้นจากมัน และเมื่ออ่านถึงอายะฮฺที่สรรเสริญความบริสุทธิ์
ของอัลลลอฮฺให้กล่าวตัสบีหฺ

6- หลังจากนั้นให้จบการละหมาดตตะฮัจญุดด้วยละหมาดวิตรฺ เพราะท่านนบี คืออลลัลลอ
ฮฺอะลัยฮฺวะสัลลัม ได้กล่าววว่า

«اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرَاءَ»

ความว่า “ท่านจงจบท้ายละหมาดกลางคืนของท่านด้วยวิตรฺ” (มุตตะพะกุน
อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 998 และมุสลิม เลขที่: 751)

3- การละหมาดวิตร

หุกุมการละหมาดวิตร

การละหมาดวิตรเป็นสุนัตมุกกะดะฮฺ ซึ่งทำนบปี คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ส่งเสริมให้กระทำ ทั้งนี้ได้มีรายงานกล่าวว่า

«الْوِتْرُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ»

ความว่า “การละหมาดวิตรเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคน” (เป็นหะดีษเศาะฮีหฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข1422 ซึ่งสำนวนนี้เป็นสำนวนของท่าน และบันทึกโดยอัน-นะสาอีย์ หมายเลข 1712)

เวลาของการละหมาดวิตร

เวลาละหมาดวิตรคือหลังจากละหมาดอิซฮาจนถึงออกฟัจญริที่สอง(คือถึงเวลาละหมาดศุบหฺ) และช่วงท้ายของกลางคืนเป็นเวลาที่ดีที่สุดสำหรับผู้ที่จะตั้งใจตัวเองว่าจะตั้งละหมาดได้ ทั้งนี้มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ว่า

مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قَدْ أُوتِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ، وَأَوْسَطِهِ، وَآخِرِهِ، فَانْتَهَى وَتَرَاهُ إِلَى السَّحْرِ

ความว่า “ในตลอดทั้งคืนเป็นช่วงเวลาที่ท่านเราะซูลลลอฮุคือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เคยละหมาดวิตรทั้งสิ้นบางครั้งในช่วงแรก ในช่วงกลาง และในช่วงท้าย จนกระทั่งจบวิตรในเวลาสุหฺรฺ” (มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรี เลขที่ : 996 และมุสลิม เลขที่: 745 ซึ่งสำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

ลักษณะการละหมาดวิตร

บางครั้งอาจมีร็อกอะฮฺเดียว บางครั้งสาม ห้า เจ็ด หรือเก้า หากต่อกันรวดเดียวด้วยสลามเดียว (บันทึกโดยมุสลิมหมายเลข 746 และอัน-นะสาอีย์ หมายเลข 1713)

จำนวนร็อกอะฮฺของละหมาดวิตรอย่างน้อยที่สุดและมากที่สุด

1- อย่างน้อยที่สุดของคือหนึ่งร็อกอะฮฺการละหมาดวิตร และมากที่สุดคือไม่เกินสิบสามร็อกอะฮฺ ให้ละหมาดครั้งละสองร็อกอะฮฺสองร็อกอะฮฺ แล้วจบท้ายด้วยหนึ่งร็อกอะฮฺ และวิตรที่สมบูรณ์แบบนั้นอย่างต่ำต้องไม่น้อยกว่าสามร็อกอะฮฺ โดยมีสลามสองครั้ง หรือมีสลามเดียวและตะชะฮฺสุดครั้งเดียวตอนท้ายก็ได้ และสุนัตให้อ่านสุเราะฮฺ อัล-อะอฺลาในร็อกอะฮฺแรกหลังจากฟาติหะฮฺ ในร็อกอะฮฺที่สองอ่านสุเราะฮฺ อัล-กาฟิรูน และในร็อกอะฮฺที่สามอ่านสุเราะฮฺ อัล-อิคลาศ

2- ถ้าหากละหมาดห้าร็อกอะฮฺให้ตะชะฮฺสุดครั้งเดียวในตอนท้ายแล้วให้สลาม และหากละหมาดเจ็ดร็อกอะฮฺก็ให้ทำเช่นเดียวกัน แต่หากจะตะชะฮฺสุดในร็อกอะฮฺที่หก แล้วเริ่มร็อกอะฮฺที่เจ็ดอีกหนึ่งร็อกอะฮฺก็ได้

มีรายงานจากท่านอบู สุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า

أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلَاثٍ، لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى أَمُوتَ: صَوْمٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَصَلَاةُ الضُّحَى وَنَوْمٌ عَلَى وَتْرٍ

ความว่า “ผู้เป็นที่รักยิ่งของฉันได้สั่งเสียฉันสามอย่างด้วยกัน โดยไม่ให้ฉัน ละเลยสามอย่างนี้จนกว่าฉันจะตายไป คือการถือศีลอดสุนัตสามวันต่อเดือน การละหมาดฎุฮา และการละหมาดวิตรูก่อนนอน” (มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมี บันทีกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1137 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม เลขที่: 749)

หากละหมาดวิตรูก่อนหรือกะฮฺให้ตะชะฮฺฮุดสองครั้ง ครั้งแรกในร็อกอะฮฺที่แปดแต่อย่าเพิ่ง ให้สลาม ให้ลุกขึ้นมาทำร็อกอะฮฺที่เก้าแล้วตะชะฮฺฮุดแล้วจึงให้สลาม แต่ที่ดีคือให้จบทำด้วยหนึ่ง ร็อกอะฮฺที่เอกเทศเสมอ หลังจากนั้นให้กล่าวหลังจากสลามว่า

(سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ)

สُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ

โดยให้กล่าวสามครั้ง และให้ยึดเสียงในครั้งที่สาม

เวลาในการละหมาดวิตร

ให้มุสลิมละหมาดวิตรหลังจากละหมาดตะฮัจญุด แต่หากกลัวว่าไม่ตื่น ก็ให้ละหมาดก่อนนอน เพราะมีรายงานจากท่านนบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ว่า

«مَنْ خَافَ أَنْ لَا يَقُومَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُوتِرْ أَوَّلَهُ، وَمَنْ طَمِعَ أَنْ يَقُومَ آخِرَهُ فَلْيُوتِرْ آخِرَ اللَّيْلِ، فَإِنَّ صَلَاةَ آخِرِ اللَّيْلِ مَشْهُودَةٌ، وَذَلِكَ أَفْضَلُ»

ความว่า “ผู้ใดที่กลัวว่าตัวเองจะไม่ตื่นในช่วงท้ายของกลางคืน ให้เขาละหมาด วิตรในช่วงแรกๆและผู้ใดที่มั่นใจว่าจะตื่นในช่วงท้ายให้เขาละหมาดวิตรในช่วงท้าย เพราะการละหมาดวิตรในช่วงท้ายนั้นมลาอิกะฮฺจะดูเป็นสักขีพยาน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่ดีกว่า” (บันทีกโดยมุสลิม หมายเลข 755)

ผู้ใดที่ได้ละหมาดวิตรในช่วงแรกของกลางคืนแล้วตื่นขึ้นมาในช่วงท้ายอีก ให้เขาละหมาด คู้โดยไม่ต้องวิตร ทั้งนี้มีรายงานจากท่านนบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ว่า

«لَا وَتْرَانَ فِي لَيْلَةٍ»

ความว่า “ไม่มีการละหมาดวิตรสองครั้งในคืนเดียว” (เป็นหะดีษเศาะฮีหฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1439 และอัต-ติรมิซีย์ หมายเลข 470)

หุก่มการอ่านกุนุตในการละหมาดวิตร

การกุนุตในวิตรนั้นให้ทำได้เป็นบางครั้ง ผู้ใดชอบที่จะทำก็ให้เขาทำ ส่วนผู้ใดที่ไม่อยากทำก็ไม่ต้องทำ และที่ดีที่สุดคือไม่ทำมากกว่าทำ เพราะไม่มีรายงานที่ยืนยันได้จากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่าท่านอ่านกุนุตในวิตร

ลักษณะการดุอาอ์ในกุนุตวิตร

ในกรณีที่ละหมาดวิตรสามร็อกอะฮฺ ให้ยกมือดุอาอ์หลังจากยืนในร็อกอะฮฺที่สามหรือก่อนรูกูหลังจากอ่านสุเราะฮฺจบ โดยให้สรรเสริญ(ตะหฺมิด)อัลลอฮฺ(คือกล่าว อัลหัมดุลิลลาฮฺ) และกล่าวชมเชยอัลลอฮฺ แล้วกล่าวเศาะละวาตต่อท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ต่อจากนั้นให้ขอดุอาอ์ตามที่ใจปรารถนา จากบรรดาดุอาอ์ที่มีรายงานมาจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เช่น

«اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِي مَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ، إِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، وَإِنَّهُ لَا يَذُلُّ مَنْ وَالَيْتَ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ»

(เป็นหะดีษเศาะฮีหฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1425 และอัต-ติรมิซีย์ หมายเลข 464)

และบางครั้งให้เริ่มกุนุตด้วยดุอาอ์ที่ได้รับรายงานจากท่านอุมัรฺเราะฎิยัลลอฮุอันฮุ คือ

«اللَّهُمَّ يَاكَ نَعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَخْفِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحِقٌ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْحَيْرَ وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مِنْ يَدَيْكَ»

(เป็นหะดีษเศาะฮีหฺที่บันทึกโดยอัล-บัยฮะกีญ หมายเลข (3144 ดู อีรฺวาล์ อัล-เมาะลีล หมายเลข 428)

และผู้ละหมาดสามารถที่จะเพิ่มดุอาอ์อะไรก็ได้ที่มีรายงานจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม โดยที่ไม่ควรให้ยาวจนเกินไป เช่น

«اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ»

(บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 2720)

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ، وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا، وَزَكَّاهَا، أَنْتَ وَلِيِّهَا وَمَوْلَاهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا»

(บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 2722)

หลังจากนั้นกล่าวในตอนท้ายว่า

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ»

(เป็นหะดีษเศาะฮี้หฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1427 ซึ่งสำนวนนี้เป็นสำนวนของเขาและบันทึกโดยอัต-ติรมิซีย์ หมายเลข 3566)

หลังจากนั้นให้จับกุญุดด้วยการเศาะละวาตต่อท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และไม่ต้องเอามือลูบหน้าหลังจับดุอาอ์ทั้งในกุญุดวิตฺรและอื่น ๆ

มักจะมีที่จะอ่านกุญุดในละหมาดอื่นนอกเหนือจากวิตฺร เว้นแต่จะมีเหตุร้ายหรืออุบัติเหตุต่อชาวมุสลิมที่ใดที่หนึ่งก็อนุญาตให้อิมามกุญุดในละหมาดห้าเวลาหลังจากร็อกอะฮ์สุดท้าย หรือบางครั้งก็อาจจะก่อนรูกูก็ได้

กุญุดนะวาซิลหรือนาซิละฮ์ คือการดุอาอ์เพื่อช่วยเหลือชาวมุสลิมที่อ่อนแอซึ่งถูกรังแกหรือดุอาอ์เพื่อให้ลงโทษกาฟิรที่อยู่ดิรรมหรือทั้งสองอย่างพร้อมๆกัน

ละหมาดที่ประเสริฐที่สุดสำหรับคนคนหนึ่งนั้นคือที่บ้านของเขา นอกจากละหมาดห้าเวลาและการละหมาดที่มีบัญญัติให้ละหมาดเป็นญะมาอะฮ์ เช่น ละหมาดกุสุฟ ละหมาดตะรอวีหฺ เป็นต้น เหล่านี้ให้ละหมาดญะมาอะฮ์ที่มีสติ

หุกุมการละหมาดวิตฺรในขณะเดินทาง

ผู้ใดที่อยู่ในระหว่างเดินทางไม่ว่าจะเป็นโดยรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน หรือเรือนั้นมีสุนนะฮ์ให้เขาละหมาดวิตฺรบนพาหนะที่จับขี่อยู่ โดยให้หันหน้าไปทางกิบลัตจนตักบีเราะตุลอิหฺรอหมาก

ทำได้ หากทำไม่ได้ให้เขาละหมาดหันหน้าไปทางไหนก็ได้ตามแต่พาหนะหันไป โดยให้ละหมาดในท่ายืน หากไม่ได้ก็ให้ละหมาดในท่านั่งแล้วให้เคลื่อนไหวด้วยศีรษะของเขา

ในบางครั้ง ผู้ที่ละหมาดวิตรแล้วก็อนุญาตให้เขาละหมาดร็อกอะฮ์สุน์ๆ หลังจากวิตรได้อีก โดยนั่งละหมาดเมื่อถึงที่รูกูให้ยืนขึ้นแล้วรูกู

ลักษณะการชดละหมาดวิตร

ผู้ใดนอนหลับไม่ตื่นละหมาดวิตร หรือลืมละหมาดวิตร ให้เขาละหมาดชดเมื่อตื่นขึ้นมา หรือนึกขึ้นได้ ในระหว่างอะซานฟัจญ์รูกับอิกอมะฮ์ด้วยลักษณะปกติของมัน และสามารถชดตอนกลางวันในลักษณะจำนวนร็อกอะฮ์เป็นเลขคู่ไม่ใช่คี่ ซึ่งหากปกติเขาละหมาดสิบเอ็ดร็อกอะฮ์ก็ให้เขาชดสิบสองร็อกอะฮ์ ครั้งละสองเรื่อยไปจนครบ

มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ เราะวะฎียัลลอฮ์อันฮา ว่า

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا فَاتَتْهُ الصَّلَاةُ مِنَ اللَّيْلِ مِنْ
وَجَعٍ أَوْ غَيْرِهِ، صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً

ความว่า “แท้จริงท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์คืออลัลลอฮ์อะลัยฮิวะสัลลัมนั้นเมื่อท่านไม่สามารถละหมาดวิตรในตอนกลางคืนเพราะเจ็บป่วยหรืออื่นๆ ท่านจะละหมาดชดในตอนกลางวันสิบสองร็อกอะฮ์” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 746)

4- การละหมาดตะรอวีหฺ

หุกุมการละหมาดตะรอวีหฺ

การละหมาดตะรอวีหฺเป็นสุนัตมุอักกะดะฮ์ ซึ่งมีตัวบทว่าเป็นการกระทำของท่านนบีคืออลัลลอฮ์อะลัยฮิวะสัลลัม และจัดอยู่ในจำพวกละหมาดสุนัตที่บัญญัติให้ละหมาดเป็นญะมาอะฮ์ในเดือนเราะมะฎอน

สาเหตุที่เรียกชื่อการละหมาดว่าตะรอวีหฺเพราะผู้ละหมาดต่างนั่งพักกันหลังจบสี่ร็อกอะฮ์ เนื่องจากมีการอ่านยาว และละหมาดนาน

เวลาของการละหมาดตะรอวีหฺ

ให้ละหมาดตะรอวีหฺในเดือนเราะมะฎอนหลังจากละหมาดอิซฮาอ์จนกระทั่งออกฟัจญ์รูก์ เป็นสิ่งที่สุนัตสำหรับทั้งชายและหญิง ซึ่งท่านนบีได้เน้นให้กระทำเป็นพิเศษ มีรายงานจากท่านว่า

«مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

ความว่า “ผู้ใดละหมาดในเดือนเราะมะฎอน ด้วยใจที่ศรัทธาและหวังในความโปรดปรานของอัลลอฮ์ เขาจะได้รับการอภัยโทษจากความผิดของเขาที่ผ่านมา

มา” (มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1137 จำนวนนี้
เป็นของอัล-บุคอรีห์และมุสลิม เลขที่: 749)

ลักษณะของการละหมาดตะรอวีหฺ

หนึ่ง ตามสุนนะฮฺแล้ว ในการละหมาดตะรอวีหฺให้อิมามนำละหมาดบรรดามุสลิมสืบเช็ด
ร็อกอะฮฺ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนร็อกอะฮฺที่ดีที่สุด หรือบางครั้งอาจนำละหมาดถึงสิบสามร็อกอะฮฺก็ได้
โดยละหมาดครั้งละสองร็อกอะฮฺ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด และบางครั้งอาจละหมาดครั้งละสี่
ร็อกอะฮฺก็ได้ ดังนั้นบางครั้งอาจละหมาดด้วยวิธีหนึ่งบางครั้งอีกวิธีหนึ่งทั้งนี้เพื่อฟื้นฟูสุนนะฮฺ

1- มีรายงานว่า

سئلت عائشة رضي الله عنها كيف كانت صلاة رسول الله صلى الله
عليه وسلم في رمضان؟ فقالت: مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلَا فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رُكْعَةً، يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا
تَسْأَلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطَوْلِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسْأَلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ
وَطَوْلِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي ثَلَاثًا...

ความว่า “ครั้งหนึ่งมีคนถามท่านหญิงอาอิชะฮฺว่าลักษณะการละหมาดของ
ท่านนบี คือลดลลดลสองอะลัยฮฺวะสลัดัม ในเดือนเราะมะฎอนเป็นอย่างไร? ท่าน
ตอบว่า ท่านเราะฮฺลุลลอฮฺ คือลดลลดลสองอะลัยฮฺวะสลัดัม ไม่เคยละหมาดเกิน
สิบเช็ดร็อกอะฮฺเลยไม่ว่าในเดือนเราะมะฎอนหรือเดือนอื่นๆ ท่านละหมาดสี่
ร็อกอะฮฺซึ่งไม่ต้องบอกถึงความสละสลวยและความยาวนานของมัน แล้วท่าน
ละหมาดอีกสี่ร็อกอะฮฺซึ่งไม่ต้องบอกถึงความสละสลวยและความยาวนานของ
มันเช่นกัน แล้วท่านก็ละหมาดอีกสามร็อกอะฮฺ” (บันทึกโดยอัล-บุคอรีห์
หมายเลข 1147)

2- มีรายงานจากท่านอับนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม่า ว่า

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ
رُكْعَةً

ความว่า “ปรากฏว่าท่านเราะฮฺลุลลอฮฺคือลดลลดลสองอะลัยฮฺวะสลัดัมได้
ละหมาดในตอนกลางคืนสิบสามร็อกอะฮฺ” (มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึก
ในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1138 และมุสลิม เลขที่: 764 ซึ่งจำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

3- มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ว่า

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَفْرَغَ مِنْ صَلَاةِ الْعِشَاءِ إِلَى الْفَجْرِ إِحْدَى عَشْرَةَ رُكْعَةً، يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رُكْعَتَيْنِ، وَيُؤْتِرُ بِوَاحِدَةٍ

ความว่า “ปรากฏว่าท่านเราะสูลุลลอฮ์คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมได้ละหมาดหลังจากเสร็จละหมาดอิซฮาญจนกระทั่งออกฟัจญริสิบเอ็ดร็อกอะฮ์ ท่านจะให้สลามในทุกๆสองร็อกอะฮ์แล้วละหมาดวิตุรหนึ่งร็อกอะฮ์” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 736)

สอง ตามสุนนะฮ์ในการละหมาดตะรอวีหฺให้อิมามละหมาดสิบเอ็ดร็อกอะฮ์หรือสิบสามร็อกอะฮ์ ไม่ว่าจะในช่วงต้นหรือช่วงท้ายเราะมะฎอน แต่มีให้นั้นเฉพาะในสิบวันสุดท้ายให้ละหมาดให้นาน ยืนนาน รุกูและสุญูดนาน ทั้งนี้เพราะท่านนบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม นั้นละหมาดตลอดทั้งคืน ดังนั้น หากจะละหมาดน้อยกว่าหรือมากกว่าที่กล่าวมาก็ได้

เมื่อใดที่มะอุมุมจะได้ผลบุญเหมือนละหมาดตลอดทั้งคืน

ที่ดีที่สุดสำหรับมะอุมุมนั้นคือการละหมาดพร้อมอิมามจนจบไม่ว่าอิมามจะละหมาดสิบเอ็ด สิบสามหรือยี่สิบสาม หรือน้อยกว่าหรือมากกว่านั้น ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ผลบุญเหมือนละหมาดตลอดทั้งคืน มีรายงานจากท่านนบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่า

«إِنَّهُ مَنْ قَامَ مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ كُتِبَ لَهُ فَيَاْمُ لَيْلَةٍ»

ความว่า “แท้จริงแล้วผู้ที่ละหมาดพร้อมอิมามจนจบ เขาจะได้ได้ผลบุญเหมือนละหมาดทั้งคืน” (เป็นหะดีษเศาะฮี้หฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1375 และอัน-นะสาอียฺ หมายเลข 806 ซึ่งสำนวนนี้เป็นของอัน-นะสาอียฺ)

หากมีผู้เป็นอิมามสองคน ผู้ที่จะได้ผลบุญเหมือนละหมาดตลอดทั้งคืนก็คือผู้ที่ละหมาดพร้อมอิมามทั้งสองคน เพราะคนที่สองก็คือตัวแทนของคนแรกในการเพิ่มการละหมาดให้สมบูรณ์

ผู้ใดที่ควรเป็นอิมามนำละหมาดตะรอวีหฺ

ผู้ที่สมควรจะเป็นอิมามนำละหมาดในเดือนเราะมะฎอนคือผู้ที่อ่านอัลกุรอานได้ดี รักษาตั้ญวีดีดีและท่องจำอัลกุรอาน หากจำไม่ได้อนุญาตให้อิมามอ่านจากมศหฺฟฺ(อัลกุรอานเป็นเล่ม) ได้ และที่ดีที่สุดคือให้บรรดามะอุมุมได้ฟังอัลกุรอานทั้งเล่มในเดือนเราะมะฎอน ถ้าไม่ได้หมดก็ให้ได้ส่วนหนึ่งก็ยิ่งดี

หุกุมการดูอาห์เมื่อเคาะตัมอัลกุรอาน

การดูอาห์หลังจากเคาะตัมอัลกุรอานในเดือนเราะมะฎอนและเดือนอื่นๆ หากนอกการละหมาดใครใคร่ทำก็ได้ แต่การดูอาห์เคาะตัมอัลกุรอานในละหมาดนั้นไม่ใช่สิ่งที่มีบัญญัติไว้ เพราะไม่ปรากฏหลักฐานจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และจากบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านแม้แต่คนเดียว

ผู้ใดที่ละหมาดตะฮัจญ์ซึ่งปรกติเขาจะละหมาดช่วงท้ายของกลางคืน แล้วเขาละหมาดวิตรหลังจากละหมาดตะฮัจญ์ หากเขาละหมาดพร้อมอิมามหากอิมามละหมาดวิตร ให้เขาละหมาดวิตรพร้อมอิมาม และเมื่อเขาลุกขึ้นมาช่วงท้ายของกลางคืนอีกครั้งก็ให้เขาละหมาดคู่

หากสตรีคนใดปรารถนาที่จะออกไปละหมาดที่มีสลูต ไม่ว่าจะเป็นละหมาดวาญิบหรือสุนัตให้เธอออกไปได้โดยไม่แต่งตัวสวยและไม่ใส่เครื่องหอม

5- การละหมาดอีดทั้งสอง

จำนวนอีดในอิสลาม

อีดในอิสลามมีสามอีดด้วยกัน

- 1- อีดุลฟิฏรี คือวันที่หนึ่งเดือนเซาวาลของทุกปี
- 2- อีดุลอัฎฮา คือวันที่สิบเดือนซุลหิจญะฮ์ของทุกปี
- 3- อีดุลอูซบูฮ์ (อีดประจำสัปดาห์) คือวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ ซึ่งได้กล่าวไปแล้ว

หิกมะฮ์ที่ได้บัญญัติการละหมาดอีดทั้งสอง

การละหมาดอีดุลฟิฏรีเกิดขึ้นหลังจากถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนได้ครบสมบูรณ์แล้ว ส่วนการละหมาดอีดุลอัฎฮานั้นเกิดขึ้นหลังจากภารกิจหัจญ์และปิดท้ายสิบวันแห่งซุลหิจญะฮ์ ดังนั้นการละหมาดอีดทั้งสองจึงเป็นความประเสริฐของอิสลามที่เปิดโอกาสให้ชาวมุสลิมได้มีโอกาสฉลองหลังจากที่ได้ปฏิบัติอิบาเดฮ์ที่ยิ่งใหญ่ทั้งสอง เพื่อเป็นการชุกรต่ออัลลอฮ์

มีรายงานจากท่านอะนัส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า

قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمَدِينَةَ وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا فَقَالَ: «مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟» قَالُوا: «كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَ كُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ»

ความว่า “ตอนที่ท่านเราะฮ์มะฮ์ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เดินทางมาสู่มะดีนะฮ์ ชาวมะดีนะฮ์สมัยนั้นมีวันสำคัญอยู่สองวัน ที่พวกเขามีการละเล่นรื่นเริงกัน ท่านจึงถามว่า สองวันนี้เป็นวันอะไรกัน? พวกเขาตอบว่า เป็นสองวันที่

พวกเราเล่นละครเร่กันมาตั้งแต่สมัยญาฮิลียะฮฺ ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ก็เคยกล่าวว่า
แท้จริงอัลลอฮ์ได้เปลี่ยนสองวันนี้ด้วยสองวันที่ดีกว่านั่นก็คือวันอีดูลอัฎฮาและ
อีดูลฟิฏรี” (เป็นหะดีษเศาะฮี้หฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1134 ซึ่ง
สำนวนนี้เป็นของอบู ดาวูด และอัน-นะสาอีย์ หมายเลข 1556)

หุกุมการละหมาดอีตทั้งสอง

การละหมาดอีตทั้งสองเป็นสุนัตมุอักกะละฮฺสำหรับมุสลิมและมุสลิมะฮฺทุกคน

เวลาการละหมาดอีตทั้งสอง

หลังจากตะวันขึ้นเท่ากับด้ามหอกจนกระทั่งตะวันคล้อย ซึ่งหากผู้คนไม่รู้ว่าเป็นวันอีต
จนถึงหลังตะวันคล้อยแล้ว ให้ละหมาดในวันรุ่งขึ้นในเวลาของมัน และไม่อนุญาตให้เชือดอฎุฮียะฮฺ
นอกจากหลังจากละหมาดอีดูลอัฎฮาแล้ว

ลักษณะการออกไปละหมาดอีตทั้งสอง

1- สุนัตให้ผู้ที่จะออกไปละหมาดอีตทำความสะอาดร่างกาย สวมใส่เสื้อผ้าที่ดี เพื่อแสดง
ถึงความรื่นเริงดีใจในวันดังกล่าว และไม่อนุญาตให้สตรีแต่งกายสวยงามหรือใส่เครื่องหอม และให้
พวกผู้หญิงออกไปละหมาดพร้อมผู้คนทั่วไปและให้ผู้ที่มีประจำเดือนเข้าร่วมฟังคุฏบะฮฺด้วยโดยให้
พวกเขาแยกตัวต่างหากจากมุศ็อลลา

2- สุนัตให้บรรดามะฮ์มูมออกไปยังที่ละหมาดแต่เนิ่นๆ หลังจากศุบหฺด้วยการเดินเท้าไปถ้า
ทำได้ ส่วนอิหม่ามนั้นให้ออกไปตอนที่จะเริ่มละหมาดเลย และสุนัตให้ออกไปทางหนึ่งและกลับอีก
ทางหนึ่งที่ไม่ใช่ทางมา เพื่อแสดงออกถึงความพิเศษของวันนี้และตามแบบอย่างสุนนะฮฺ

3- สุนัตให้ผู้ที่จะออกไปละหมาดอีดูลฟิฏรีรับประทานอินทผลัมเป็นจำนวนคี่ก่อนออกไป
ละหมาด ส่วนผู้ที่จะออกไปอีดูลอัฎฮาให้อดจากการรับประทานอาหารจนกระทั่งได้รับประทาน
เนื้อ قربานของเขาเอง ถ้าเขาทำ قربาน

สถานที่ละหมาดอีตทั้งสอง

1- สุนัตให้ออกไปละหมาดอีต ณ ที่โล่งใกล้ๆ เมือง ซึ่งเมื่อผู้ละหมาดไปถึงมุศ็อลลาแล้วให้
ละหมาดตะหียะตุลมัสญิดสองร็อกอะฮฺแล้วนั่งซิกิริตุ่ออัลลอฮฺ ไม่ละหมาดอีตทั้งสองในมัสญิดนอก
จากมีเหตุจำเป็น เช่น ฝนตก หิมะ หรืออื่นๆ ยกเว้นที่มักกะฮฺซึ่งต้องละหมาดในมัสญิดอัลหะรออม

2- อนุญาตให้ผู้เข้าไปอยู่ในมุศ็อลลาแล้วละหมาดสุนัตก่อนหรือหลังละหมาดอีตทั้งสอง
ตราบไตที่เวลานั้นไม่ใช่เวลาที่ห้ามละหมาด แต่หากเป็นเวลาที่ต้องห้ามแล้ว ไม่มีบัญญัติให้
ละหมาดใดๆ นอกจากละหมาดตะหียะตุลมัสญิดเท่านั้น และให้ใช้เวลาไปกับการทำอิบาดะฮฺ คือ
การตักบิรจนกระทั่งอิหม่ามเข้ามา

ลักษณะการละหมาดอีดทั้งสอง

เมื่อถึงเวลาละหมาด ให้อิمامขึ้นไปนำบรรดามะอ์มูมละหมาดสองร็อกอะฮฺ โดยไม่มีการอะซานและไม่มีกรอิกอมะฮฺ ให้กล่าวตักบิรฺในร็อกอะฮฺแรกเจ็ดครั้งหรือเก้าครั้งพร้อมตักบิรฺเราะศูลอิหฺรอหมและในร็อกอะฮฺที่สองให้ตักบิรฺห้าครั้งหลังลุกขึ้นมายืน

หลังจากนั้นสุนัตให้อ่านเสียงดังโดยเมื่ออ่านฟาติหะฮฺแล้วให้อ่านสุเราะฮฺ อัล-อะอฺลา และในร็อกอะฮฺที่สองหลังจากอัล-ฟาติหะฮฺให้อ่านสุเราะฮฺ อัล-ฆอซียะฮฺ หรือในร็อกอะฮฺแรกสุเราะฮฺ กอฟ (ق) และในร็อกอะฮฺที่สองให้อ่านสุเราะฮฺ อัล-เกาะมัร (اقتربت الساعة) หรือจะสลับกัน บางครั้งอ่านแบบที่หนึ่ง บางครั้งอ่านแบบที่สอง เพื่อรักษาไว้ซึ่งสุนนะฮฺทุกรูปแบบที่บัญญัติไว้

หลังจากให้สลามแล้ว ให้กล่าวคฺฎบะฮฺหนึ่งคฺฎบะฮฺโดยหันหน้าไปทางบรรดามะอ์มูม ในคฺฎบะฮฺให้กล่าวตะหฺมิด (อัลหัมดุลิลลาฮฺ) ชุกรูต้ออัลลอฮฺ และให้ระลึกถึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของอัลลอฮฺ และกล่าวส่งเสริมให้ทำกริบานเป็นการเฉพาะในอีดอฎฺฮาและอธิบายหุก่มต่างๆ ของการกริบาน

เมื่อวันอีดและวันญุมอะฮฺเกิดตรงเป็นวันเดียวกัน ถือว่าผู้ที่ละหมาดอีดแล้วจะไม่ไปละหมาดญุมอะฮฺก็ได้โดยให้ละหมาดชฺุฮฺริแทน แต่สำหรับผู้เป็นอิمامและผู้ที่ไม่ได้ละหมาดอีดยังคงวาญิบต้องไปละหมาดญุมอะฮฺอยู่

เมื่ออิمامลืมหัตตักบิรฺหนึ่งตักบิรฺใดจากบรรดาตักบิรฺชะวาอิด โดยเริ่มอ่านอัล-ฟาติหะฮฺและสุเราะฮฺแล้ว ถือว่าตกไปไม่เป็นไร (คือไม่ต้องกล่าวตักบิรฺชะวาอิดซ้ำ) เพราะมันเป็นสุนัตที่เวลาของมันได้ผ่านพ้นไปแล้ว และให้ผู้ละหมาดยกมือในขณะที่ตักบิรฺทั่วไป ดังที่มีรายงานในการยกมือทั้งในละหมาดฟิรฺฎูและสุนัต แต่ไม่ต้องยกมือในขณะที่ตักบิรฺชะวาอิดในสองร็อกอะฮฺของละหมาดอีดทั้งสองหรือการละหมาดอิสติสกอฮฺ

มีสุนัตสำหรับอิمامให้มีการสอนสั่งผู้หญิงโดยเฉพาะในคฺฎบะฮฺของเขา กล่าวเตือนถึงสิ่งพวกเธอจำเป็นต้องทำและส่งเสริมให้พวกเธอเศาะตะเกาะฮฺให้มากๆ

ผู้ใดที่ทันละหมาดอีดพร้อมอิمامก่อนที่อิمامจะให้สลาม หลังจากอิمامให้สลามแล้วให้เขาลุกขึ้นละหมาดต่อตามลักษณะของมันจนจบ และผู้ใดที่ไม่ทันละหมาดเลยก็ไม่จำเป็นต้องชด

เมื่ออิمامละหมาดอีดเสร็จแล้ว ผู้ใดที่ปรารถนาจะกลับบ้านเลยก็กลับได้ และผู้ใดที่ปรารถนาจะนั่งฟังคฺฎบะฮฺ (ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีกว่า) ก็ให้เขานั่งฟัง

หุกุมการละหมาดคุสุฟและกุสุฟ

การละหมาดคุสุฟและกุสุฟเป็นสุนัตมุอักกะดะฮฺ สำหรับมุสลิมและมุสลิมะฮฺทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นในยามเดินทางหรือไม่ก็ตาม

การรู้เวลากุสุฟและคุสุฟ

คุสุฟและกุสุฟนั้นมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนเหมือนกับการขึ้นของดวงตะวันและดวงจันทร์ ซึ่งมีกำหนดเวลาที่ชัดเจน โดยปกติแล้วอัลลอฮฺจะกำหนดให้กุสุฟนั้นปรากฏในท้ายของเดือน และ กำหนดให้คุสุฟนั้นปรากฏในระหว่างที่มันเต็มเดือนอยู่เรียกว่าวันบิฎ

สาเหตุของการกุสุฟและคุสุฟ

เมื่อเกิดกุสุฟหรือคุสุฟให้มุสลิมรีบไปละหมาดที่มัสญิด หรือที่บ้านก็ได้ แต่ที่มัสญิดนั้น ดีกว่า ด้วยกาเกิดแผ่นดินไหวนั้นมีสาเหตุ ฟ้าแลบก็มีสาเหตุ ภูเขาไฟระเบิดก็มีสาเหตุ การกุสุฟ และคุสุฟก็ย่อมมีสาเหตุที่อัลลอฮฺกำหนดให้เช่นกัน ซึ่งเคล็ดลับก็คือการเตือนบ่าวของอัลลอฮฺให้มีความกลัวในโทษของพระองค์และมอบตัวเองและกลับคืนสู่อัลลอฮฺ

ช่วงเวลาของการละหมาดกุสุฟและคุสุฟ

เริ่มละหมาดได้เมื่อเริ่มมีปรากฏการณ์กุสุฟและคุสุฟจนกระทั่งกลับสู่สภาพปกติ

ลักษณะการละหมาดกุสุฟและคุสุฟ

การละหมาดกุสุฟและคุสุฟไม่มีการอะซานและอิกอมะฮฺ แต่จะมีการเรียกให้มาละหมาด ไม่ว่าจะ เป็นกลางวันหรือกลางคืน โดยใช้ประโยคว่า (الصلاة جامعة) จะกล่าวครั้งเดียวหรือ หลายครั้งก็ได้

หลังจากนั้นให้อิมามตักบิรแล้วอ่านฟาติหะฮฺและสุเราะฮฺที่ยาวด้วยเสียงดัง แล้วจึงรูกูฮฺ ด้วยการรูกูฮฺที่นาน แล้วเงยขึ้นจากรูกูฮฺพร้อมกับกล่าว

(سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمد)

โดยไม่ต้องลงไปสุญูดก่อน แต่ให้เริ่มอ่านฟาติหะฮฺใหม่อีกครั้ง ตามด้วยสุเราะฮฺที่สั้นกว่า ครั้งแรก แล้วจึงรูกูฮฺด้วยการรูกูฮฺที่สั้นกว่าครั้งแรก แล้วเงยขึ้นจากรูกูฮฺ แล้วจึงสุญูดด้วยการสุญูดที่ นานสองสุญูด โดยสุญูดครั้งแรกให้นานกว่าครั้งที่สองและให้หนึ่งระหว่างสองสุญูดด้วย หลังจากนั้น ให้ลุกขึ้นทำร็อกอะฮฺที่สองโดยทำเหมือนกับร็อกอะฮฺแรกทุกประการ เพียงแต่ให้สั้นกว่านิดหน่อย แล้วจึงกล่าวตะชะฮฺฮฺสุด แล้วจึงให้สลาม

ลักษณะคุณสมบัติในการละหมาดกุสุฟ

สุนัตให้อิมามกล่าวคุฏบะฮ์หลังจากละหมาด โดยมีเนื้อหาการสอนสั่งให้ผู้คนทำดี และกล่าวตักเตือนให้นึกถึงปรากฏการณ์อันใหญ่หลวงที่เกิดขึ้นนี้เพื่อโน้มน้าวจิตใจ แล้วใช้ให้ผู้คนดูอาและอิสติซฟารูให้มากๆ

มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ว่า

حَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي ، فَأَطَالَ الْقِيَامَ جِدًّا ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ جِدًّا ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَأَطَالَ الْقِيَامَ جِدًّا ، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ جِدًّا ، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ، ثُمَّ سَجَدَ .
ثُمَّ قَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ ، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ ، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَامَ ، فَأَطَالَ الْقِيَامَ ، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ ، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ، ثُمَّ سَجَدَ .

ثُمَّ انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ ، فَخَطَبَ النَّاسَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : «إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ ، وَإِنَّهُمَا لَا يَنْخَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَكَبِّرُوا ، وَادْعُوا اللَّهَ وَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا ، يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ ! إِنْ مِنْ أَحَدٍ أَعْيَرَ مِنَ اللَّهِ أَنْ يَزِيَّ عَبْدُهُ أَوْ تَزِيَّ أُمَّتُهُ ، يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ ! وَاللَّهِ ! لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا وَلَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا ، أَلَا هَلْ بَلَّغْتُ ؟»

ความว่า “ได้เกิด(กุสุฟ)สุริยุปราคาขึ้นในสมัยของท่านเราะซูลุลลอฮ์คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام ท่านจึงได้ออกไปละหมาดโดยยืนละหมาดนานมาก แล้วท่านจึงรูกูเป็นเวลานาน เสร็จแล้วท่านได้เงยศีรษะและได้ยืนขึ้น แล้วยืนละหมาดนานอีก แต่น้อยกว่าการยืนในครั้งแรก หลังจากนั้นท่านก็รูกูนานอีก แต่น้อยกว่าการรูกูในครั้งแรก หลังจากนั้นท่านก็สุญูด แล้วท่านก็ลุกขึ้นยืนละหมาดในร็อกอะฮ์ที่สองนานอีก แต่น้อยกว่าการยืนในร็อกอะฮ์แรก หลังจากนั้นท่านจึงรูกูเป็นเวลานาน เสร็จแล้วท่านได้เงยศีรษะและได้ยืนขึ้น แล้วยืนละหมาดนานอีก แต่น้อยกว่าการยืนในครั้งแรก หลังจากนั้นท่านก็รูกูนานอีก แต่น้อยกว่าการรูกูในครั้งแรก หลังจากนั้นท่านก็สุญูด แล้วท่านจึงเสร็จละหมาด เมื่อดวงอาทิตย์เคลื่อนออก หลังจากนั้นท่านก็ได้ยืนขึ้นกล่าวตัก

มีดและซุกรูอัลลอฮ์ แล้วกล่าวแก่ผู้คนที่ว่า แท้จริงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์นั้น เป็นสัญญาณแห่งความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ ฉะนั้นการเกิดสุริยุปราคาหรือ จันทรุปราคาไม่ใช่เกิดเพราะตายหรือการเกิดของผู้ใด เมื่อพวกท่านเห็นมันก็จะ กล่าวตักบีร์ แล้วดูเอาต่ออัลลอฮ์ และจงละหมาดและเศาะตะเกาะฮ์ ใ้อ ประชาชาติมุหัมมัดเอ๋ยไม่มีผู้ใดที่จะหวังเกินไปกว่าอัลลอฮ์ในการที่บ่าวชาย ของพระองค์จะชีนาหรือบ่าวหญิงของพระองค์จะชีนา ใ้อประชาชาติมุหัมมัด เอ๋ย หากพวกท่านรู้ในสิ่งที่ฉันรู้แน่นอนพวกท่านย่อมร้องไห้ให้มากและยอม หัวเราะน้อย ใ้อ ท่านทั้งหลาย ฉันได้บอกจนประจักษ์แล้วหรือไม่?” (มุตตะพะ กุน อะลียฮ์ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1044 และมุสลิม เลขที่: 901 ซึ่ง จำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

การขดละหมาดกุสุฟและคุสุฟ

ถือได้ว่าได้หนึ่งร็อกอะฮ์ละหมาดกุสุฟสำหรับผู้ที่ยืนในรุกอูแรกของทุกร็อกอะฮ์ และไม่ จำเป็นต้องขดละหมาดกุสุฟ หากไม่ทันละหมาดเพราะปรากฏการณ์นั้นสิ้นสุดแล้ว

เมื่อการกุสุฟและคุสุฟสิ้นสุดลงในขณะที่ผู้คนที่กำลังละหมาดอยู่ ให้รีบทำให้เสร็จโดย ละหมาดสั้นๆ และเมื่อละหมาดเสร็จแล้วแต่การกุสุฟและคุสุฟยังไม่สิ้นสุด ให้กล่าวดูอาห์ ตักบีร์ และเศาะตะเกาะฮ์ให้มากๆ จนกว่าจะสิ้นสุดการกุสุฟและคุสุฟ

ความเข้าใจเกี่ยวกับกุสุฟ

เป็นสิ่งที่ประจักษ์ว่าการกุสุฟนั้นทำให้จิตใจของคนโน้มเอียงไปสู่การเตาฮีดที่บริสุทธิ์ ยอมรับที่จะทำอิบาดะฮ์ ห่างไกลจากอบายมุขและบาป ยำเกรงต่ออัลลอฮ์และกลับเข้าหาอัลลอฮ์

1- อัลลอฮ์ได้กล่าวว่า

﴿وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخَوِّفًا﴾ [الإسراء/ ๕๙]

ความว่า “และเราได้ส่งสัญญาณต่างๆ เพื่ออื่นใด เว้นแต่เพื่อเป็นเตือนสำทับ เท่านั้น” (อัล-อิสรอฮ์ : 59)

2- มีรายงานจากท่านอบู มัสอูด อัล-อันศอรีย์ เราะะฎียัลลอฮุอันฮุ ว่าท่านเราะฮ์สุลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِمَا عِبَادَهُ، وَإِنَّهُمَا لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُمَا شَيْئًا فَاصْلُوا وَادْعُوا اللَّهَ حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَكُمْ»

ความว่า “แท้จริงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์นั้นเป็นสัญญาณแห่งความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ เพื่อเป็นการเตือนสำทับบรรดาบ่าวของพระองค์ ฉะนั้นการเกิดสุริยุปราคาหรือจันทรุปราคาไม่ใช่เกิดเพราะตายของผู้ใด เมื่อพวกท่านเห็นอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จงละหมาดและขออภัยต่ออัลลอฮ์จนกว่ามันจะหายไป” (มุตตะพะกุน อะลยฮ์ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1041 และมุสลิม เลขที่: 911 ซึ่งสำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

หุก่มการละหมาดเมื่อเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ

มีบัญญัติว่าการละหมาดเมื่อเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ มีทั้งหมดหกร็อกอะฮ์และสี่สุนูด ในทุกๆ ร็อกอะฮ์มีสามรุกอูและสองสุนูด ส่วนสัญญาณต่างๆ นั้นได้แก่ แผ่นดินไหว น้ำท่วม ภูเขาไฟระเบิด คุบ์ติภัย และอื่นๆ

7- การละหมาดอิสติสกอฮ์

อิสติสกอฮ์ คือ การดูอาห์เพื่อขอฝนจากอัลลอฮ์ด้วยลักษณะที่เฉพาะ

หุก่มการละหมาดอิสติสกอฮ์

การละหมาดอิสติสกอฮ์เป็นสุนัตมุกกะดะฮ์ ละหมาดได้ทุกเวลานอกจากเวลาห้ามละหมาดและที่ที่ดีที่สุดคือให้ละหมาดหลังจากตะวันขึ้นเท่าด้ามหอก

เคล็ดลับในการบัญญัติการละหมาดอิสติสกอฮ์

เมื่อฝนไม่ตก พื้นดินแห้งแล้งมีบัญญัติให้ละหมาดอิสติสกอฮ์ โดยให้บรรดามุสลิมออกไปสู่ที่แจ้งด้วยความอ่อนน้อม ใจสงบ ถ่อมตน ทั้งชายและหญิง ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ โดยให้อิมามนำดบรรดามะอ์มูมออกมาละหมาดอิสติสกอฮ์ก่อนหน้านั้นวันสองวัน

ประเภทของอิสติสกอฮ์

อิสติสกอฮ์อาจทำได้ โดยการละหมาดอิสติสกอฮ์ร่วมกัน การดูอาห์ในคฤหาสน์มุอะฮ์ฮะฮ์ การดูอาห์หลังจากเสร็จละหมาดห้าเวลา หรือในขณะที่นั่งสงบจิตอยู่คนเดียวโดยไม่มีกัละหมาดหรือคฤหาสน์

ลักษณะการละหมาดอิสติสกอฮ์

อิมามขึ้นไปนำละหมาดผู้คนสองร็อกอะฮ์โดยไม่ต้องมีการอะซานและอิกอมะฮ์ ให้ตักบีร์ในร็อกอะฮ์แรกเจ็ดตักบีร์พร้อมตักบีร์เราะตุลอิหฺรอหม แล้วให้อ่านฟาติหะฮ์และสุเราะฮ์หนึ่งสุเราะฮ์

โตก็ได้ด้วยเสียงดัง แล้วรุกูและสุญูดตามลำดับ หลังจากนั้นลุกขึ้นทำในร็อกอะฮุสองโดยให้ตักบีร ในร็อกอะฮุที่สองห้าตักบีรที่นอกเหนือจากตักบีรลุกขึ้นกียาม แล้วให้อ่านฟาติหะฮะฮุและสุเราะฮุด้วย เสียงดัง เมื่อละหมาดได้สองร็อกอะฮุแล้วให้ตะชะฮุฮุแล้วให้สลาม

ช่วงเวลาการกล่าวคุฏบะฮุ

ตามสุนนะฮุแล้วให้อิมามกล่าวคุฏบะฮุก่อนการละหมาดอิสติสกอฮ์

1- มีรายงานจากท่านอับบีด บิน ตะมีม จากอาของท่านว่า

رَأَيْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَرَجَ يَسْتَسْقِي قَالَ: فَحَوَّلَ إِلَى النَّاسِ ظَهْرَهُ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ يَدْعُو، ثُمَّ حَوَّلَ رِدَاءَهُ ثُمَّ صَلَّى لَنَا رَكَعَتَيْنِ جَهَرَ فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ

ความว่า “ฉันเห็นท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในวันที่ท่านออกไป ละหมาดอิสติสกอฮ์ แล้วท่านก็หันหลังให้แก่ผู้คนและหันหน้าไปทางกิบละฮุ แล้วขอคุอฮ์ แล้วพลิกกลับด้านผ้าคลุมร่างของท่าน แล้วละหมาดนำพวกเรา สองร็อกอะฮุ โดยให้อ่านเสียงดังทั้งสองร็อกอะฮุ” (มุตตะพะกูณ อะลัยฮุ โดยมี บันทีกในอัล-บุคอรีย์ เลขที่ : 1025 ซึ่งจำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม เลขที่: 894)

2- มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮุ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ว่า

خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ بَدَأَ حَاجِبَ الشَّمْسِ، فَقَعَدَ عَلَى الْمَنْبَرِ، فَكَبَّرَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَمْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّكُمْ شَكُوتُمْ جَدَبَ دِيَارِكُمْ...» ... ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ وَنَزَلَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ

ความว่า “ท่านเราะฮ์ลุลลอฮุ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ออกไปละหมาด อิสติสกอฮ์เมื่อมีแสงตะวันขึ้น แล้วท่านก็นั่งบนมิมบรุแล้วตักบีร แล้วตะหะมิด หลังจากนั้นได้กล่าวคุฏบะฮุว่า “แท้จริงพวกท่านต่างมาฟ้องกับฉันเกี่ยวกับความ แห้งแล้งบ้านเมืองพวกท่าน” จนจบ .. แล้วท่านก็หันไปยังผู้คน และเดินลงมา จากมิมบรุแล้วก็ละหมาดสองร็อกอะฮุ” (เป็นหะดีษหะสันที่บันทึกโดยอบู ดา วูด หมายเลข(1173)

ลักษณะคุฏบะฮุอิสติสกอฮ์

ให้อิมามกล่าวคุฏบะฮุแค่คุฏบะฮุเดียวโดยยืนคุฏบะฮุ ตะหะมิด ตักบีร และอิสติฆุฟารุ แล้ว กล่าวดังที่มีตัวบทจากสุนนะฮุ เช่น

«إِنَّكُمْ شَكُوتُمْ جَدَبَ دِيَارِكُمْ، وَاسْتِنَخَارَ الْمَطَرِ عَنِ إِبَّانِ رَمَانِهِ
عَنْكُمْ، وَقَدْ أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ تَدْعُوهُ، وَوَعَدَكُمْ أَنْ
يَسْتَجِيبَ لَكُمْ»، ثم يقول: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾﴾ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا
إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْغَنِيُّ، وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ، أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ، وَاجْعَلْ مَا
أَنْزَلْتَ لَنَا قُوَّةً وَبَلَاغًا إِلَى حِينٍ»

ความว่า “แท้จริง พวกท่านต่างมาฟ้องกับฉันเกี่ยวกับความแห้งแล้งบ้านเมืองพวก
ท่านและความล่าช้าของฝนฟ้ามาเป็นเวลานานแล้ว จริงๆ แล้วอัลลอฮ์ได้ใช้ให้
พวกท่านขอต่อพระองค์ แล้วสัญญาว่าจะตอบรับดุอาอ์ของท่านโดยจะให้เป็น
สิ่งที่พวกท่านขอทุกประการ” แล้วท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิมก็กล่าว
ดุอาอ์ว่า

: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾﴾ «لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْغَنِيُّ، وَنَحْنُ
الْفُقَرَاءُ، أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ، وَاجْعَلْ مَا أَنْزَلْتَ لَنَا قُوَّةً وَبَلَاغًا إِلَى حِينٍ»
(เป็นหะดีษหะสันที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1173)

หรือกล่าวดุอาอ์ว่า

«اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا، مُغِيثًا، مَرِيئًا، مَرِيعًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ
أَجَلٍ»

(เป็นหะดีษเศาะฮี้หฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 1169)

หรือกล่าวดุอาอ์ว่า

«اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَبِهَائِمَكَ وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَخِي بَلَدَكَ الْمَيِّتَ»
(เป็นหะดีษหะสันที่บันทึกโดยมาลิก ในอัล-มุวัฏฏาะฮ์ หมายเลข 449, อบู ดา
วูด หมายเลข 1176 ซึ่งสำนวนนี้เป็นของอบู ดาวูด)

หรือกล่าวดุอาอ์ว่า

«اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا»
(มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีญ์ เลขที่ : 1014 และมุสลิม
เลขที่: 987)

หรือกล่าวดุอาอ์ว่า

«اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا»

(บันทึกโดยอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1013)

เมื่อมีฝนตกหนักและรู้สึกหวาดกลัวความลำบากที่จะตามมา สุนัตให้กล่าวดุอาอ์ว่า

«اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالْجِبَالِ وَالظَّرَابِ

وَالْأُودِيَةِ، وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ»

(มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกใน อัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1013 สำนวนนี้เป็น

ของท่าน และมุสลิม เลขที่: 897)

ฝนที่เริ่มแรกตก เมื่ออย่างเข้าฤดูฝน เมื่อมันตกลงมามีสุนัตให้ถลกฝ่าเพื่อให้ฝนถูกส่วนหนึ่งของร่างกายพร้อมๆ กับกล่าวดุอาอ์ว่า

«اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا»

(บันทึกโดยอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1032)

และให้กล่าวหลังจากฝนตกลงมาแล้วว่า

«مُطْرِنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ»

(มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 1038 และมุสลิม

เลขที่: 71)

เมื่ออิมามกล่าวดุอาอ์อิสติสกออ์มีสุนนะฮฺให้เขายกมือทั้งสองขึ้น และบรรดามะอ์มูมก็ทำตามด้วย แล้วกล่าวอามีนในดุอาอ์ของอิมามในระหว่างที่คุฏบะฮฺอยู่

หลังจากคุฏบะฮฺอิมามจะทำอย่างไร?

เมื่ออิมามกล่าวคุฏบะฮฺเสร็จแล้วให้เขาหันหน้าไปสู่กิบละฮฺแล้วให้ขอดุอาอ์ หลังจากนั้นให้เขาพลิกกลับด้านผ้าคลุมร่างของเขาโดยให้เอาด้านขวาไปเป็นด้านซ้าย ด้านซ้ายเป็นด้านขวา แล้วบรรดามะอ์มูมก็ยกมือขอดุอาอ์เช่นกัน หลังจากนั้นให้เขาเริ่มนำบรรดามะอ์มูมละหมาดอิสติสกออ์สองร็อกอะฮฺตามลักษณะที่กล่าวมา

การร่วมกันทำอิบาดาตและการเชิ่ฟังอัลลอฮุนั้นมีอยู่สองประเภทคือ

ประเภทแรก สิ่งที่เป็นสุนนะฮ์ รอดิบะฮ์ (เป็นภารกิจที่ให้ทำเป็นประจำ) ไม่ว่าจะเป็นสิ่งวาญิบ เช่น การร่วมกันเพื่อละหมาดห้าเวลา การร่วมกันเพื่อละหมาดญุมอะฮ์ หรือสิ่งที่เป็นสุนัต เช่นการร่วมกันเพื่อละหมาดอีดทั้งสอง การร่วมกันเพื่อละหมาดตะรอวีหฺ การร่วมกันเพื่อละหมาดกุสุฟ การร่วมกันเพื่อละหมาดอิสติสกอฮ์ ซึ่งสุนนะฮ์รอดิบะฮ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้ตลอดเวลาและให้สม่ำเสมอ

ประเภทที่สอง สิ่งที่ไม่เป็นสุนนะฮ์ รอดิบะฮ์ เช่น การร่วมกันละหมาดสุนัตอย่างกียามุลลัยลฺ หรือการร่วมกันเพื่อชอดุอาฮ์ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำเป็นบางครั้งได้แต่อย่าทำเป็นประจำ

8- การละหมาดกุฮา

การละหมาดกุฮา เป็นการละหมาดที่เป็นสุนัต ซึ่งอย่างน้อยที่สุดต้องมีสองร็อกอะฮ์ แต่จะละหมาดมากเท่าใดก็ได้ไม่จำกัด

เวลาในการละหมาดกุฮา คือหลังจากตะวันขึ้นเท่าด้ามหอก(ประมาณหนึ่งเมตร) หมายความว่าหลังจากตะวันขึ้นประมาณสิบห้านาที จนกระทั่งตะวันคล้อย และเวลาที่ดีที่สุดคือเมื่อแสงอาทิตย์ร้อนจัดทำให้ทรายร้อน จนเท้าของลูกกุสุร้อฮ์และอยู่ไม่นิ่ง

ความประเสริฐของการละหมาดกุฮา

1- มีรายงานจากท่านอบู สุร็อยเราะฮ์สุเราะฎิยัลลอฮุอันฮุว่า

أَوْصَانِي خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلَاثٍ: صِيَامٍ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَرُكْعَتَيِ الضُّحَى، وَأَنْ أُوتَرَ قَبْلَ أَنْ أَنْامَ.

ความว่า “ผู้เป็นที่รักยิ่งของฉัน(หมายถึงท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) ได้สั่งเสียแก่ฉันสามอย่างด้วยกัน คือการถือศีลอดสุนัตสามวันต่อเดือนทุกเดือน การละหมาดสองร็อกอะฮ์ในเวลากุฮา และการละหมาดวิตรุก่อนที่ฉันจะนอนทุกครั้ง” (มุตตะพะกุน อะลัยฮ์ โดยมีบันทึกลงในอัล-บุคอรีฮ์ เลขที่ : 1981 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม เลขที่: 721)

2- มีรายงานจากท่านอบูซุรฺเราะฮ์สุเราะฎิยัลลอฮุอันฮุ จากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่า

«يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سُلَامَى مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ، فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ

بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهَى عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَيُجْرَى مِنْ ذَلِكَ
رُكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى

ความว่า “ทุกๆ เช้า พวกท่านเริ่มเข้าขึ้นมามาด้วยหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบบริจาค
เศาะดะเกาะฮ์ต่อ(พระคุณของอัลลอฮ์ที่ทรงประทาน)กระดูทุกข้อของพวก
ท่าน ทุกครั้งที่กล่าว สูบหานัลลอฮ์ เป็นเศาะดะเกาะฮ์หนึ่ง การกล่าว อัลหัม
ดุลิลลาฮ์ ก็เป็นเศาะดะเกาะฮ์ การกล่าว ลาอิลาฮะฮ์อัลลัลลอฮ์ ก็เป็นเศาะดะ
เกาะฮ์ การกล่าว อัลลอฮ์อักบัร ก็เป็นเศาะดะเกาะฮ์ การทำให้ทำความดีเป็น
เศาะดะเกาะฮ์ การห้ามปรามจากความชั่วเป็นเศาะดะเกาะฮ์ และเป็นการ
เพียงพอจากสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาด้วยการละหมาดฎุฮาเพียงสองร็อกอะฮ์”
(บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 720)

9- การละหมาดอิสติคอรอะฮ์

อิสติคอรอะฮ์ คือ การขอทางเลือกจากอัลลอฮ์ในการตัดสินใจเลือกเอาสิ่งหนึ่งจากหลายๆ
สิ่งที่เป็นวาญิบหรือสิ่งที่เป็นสุนัต เมื่อมันเป็นสองสิ่งที่ตรงกันข้ามกัน หรือสิ่งที่เป็นมุบาหฺ(อนุญาต
ให้ทำได้ทั้งสองอย่าง)เมื่อไม่รู้ว่าจะอย่างไรมีประโยชน์มากกว่า

หุก่มการละหมาดอิสติคอรอะฮ์

การละหมาดอิสติคอรอะฮ์เป็นการละหมาดสุนัต ซึ่งมีสองร็อกอะฮ์ และการดุอาอ์อิสติคอรอะฮ์
นั้นให้ทำก่อนสลามหรือหลังก็ได้ แต่ก่อนสลามนั้นดีกว่า และอนุญาตให้ละหมาดอิสติคอรอะฮ์
ได้มากกว่าหนึ่งครั้ง ในเวลาที่หลากหลาย และให้เขาทำอะไรก็ได้ที่จะทำให้ใจของเขาบริสุทธิ์
สงบ สบายปราศจากอารมณ์ใฝ่ต่ำก่อนที่จะละหมาดอิสติคอรอะฮ์

การอิสติคอรอะฮ์และอิสติฆาเราะฮ์(ขอคำปรึกษา)นั้น เป็นสิ่งที่ทำได้สำหรับผู้ที่ยังปรารถนา
จะทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่ใช่สิ่งหะรอมและมักรูฮ์ ทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งสุนัต ฉะนั้นจึงไม่น่าจะมีการ
เสียใจในภายหลังสำหรับคนที่ขออิสติคอรอะฮ์จากอัลลอฮ์และขอคำปรึกษาจากมนุษย์แล้ว ก่อน
จะตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ดังที่อัลลอฮ์กล่าวว่า

﴿وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ [آل عمران/1๐๙]

ความว่า “และจงปรึกษารหัสกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย ครั้นเมื่อเจ้าได้
ตัดสินใจแล้วก็จงมอบหมายแด่อัลลอฮ์เถิด” (อาล อิมรอน : 159)

ลักษณะการอิสติคอรอะฮ์

มีรายงานจากท่านญาบิรฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا الْاسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا
كَالسُّورَةِ مِنَ الْقُرْآنِ: «إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رُكْعَتَيْنِ مِنْ
غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ
بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ
وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ
خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: فِي عَاجِلِ أَمْرِي
وَأَجَلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي.

وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي -
أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَأَجَلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَاقْدُرْ
لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ، وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ»

ความว่า “ปรากฏว่าท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้สอนพวกเรา
เกี่ยวกับอิศติคออเราะฮฺในทุกๆ เรื่องเหมือนสอนสุเราะฮฺหนึ่งในอัลกุรอาน (เมื่อ
ผู้ใดผู้หนึ่งในหมู่พวกท่านปรารถนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เขาจงละหมาดสอง
ร็อกอะฮฺซึ่งไม่ใช่ละหมาดวาญิบแล้วให้กล่าววว่า

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ
فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ
الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي
وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَأَجَلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي. وَإِنْ كُنْتَ
تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ فِي
عَاجِلِ أَمْرِي وَأَجَلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ
حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ»

คำอ่าน อัจฉลลฮุสมมะ อินนี อัสตะคีรูกะ บิอิลมิกะ, วะอัสตักคีรูกะ บิคุด
ร่อติกะ, วะอัสอะลูกะ มินฟัฎลิก็ลอะซีม, ฟะอินนะกะ ตักติร วะลา
อักติร, วะตะอุลละมุ วะลาอะอุลัม, วะอันตะ อัจฉลามุ้ลฆุยู้บ, อัจฉลลฮุสมมะ
อินนุตะ ตะอุลละมุ อันนะฮาชัลอัมร่อ ... (ระบุงานที่จะขอตรงนี้) ... คอย
รูน ลี , ฟิตินี วะมะอาซี วะอากิเบติ อัมรี, (หรือกล่าวว่า ฟิ อญาญิลิ อัมรี
วะ อญาญิลิฮิ), ฟักดุรสุลี วะยัสสิรสุ ลี ฆุมมะบาริก ลีฟิฮิ, วะอินนุตะ
ตะอุลละมุ อันนะฮาชัล อัมร่อ ชัรรุน ลี, ฟิตินี วะมะอาซี วะอากิเบติอัมรี
(หรือกล่าวว่า ฟิ อญาญิลิ อัมรี วะ อญาญิลิฮิ), ฟัศริฟสุ อันนี วัศริฟนี อันสุ,
วัคดุร ลียัลค็อยร่อ ฮัยฆุกันนะ, ฆุมมัรฎินี บิฮิ

ความหมายดูอาห์ ใ้อัลลอฮฺ ข้าพระองค์ขอให้พระองค์ช่วยเหลือสิ่งที่ดีด้วยความ
ความรอบรู้ของพระองค์ และขอให้พระองค์บันดาลให้ข้าพระองค์มี
ความสามารถที่จะลงมือทำ ด้วยพระเดชานุภาพของพระองค์ และข้าพระองค์
วิงวอนต่อพระองค์จากพระมหากرูนอันใหญ่หลวงของพระองค์ (ให้เปิดใจ
เพื่อคุณธรรมความดีด้วยเถิด) แน่แท้พระองค์ทรงมหาอำนาจ ข้าพระองค์ไม่มี
อำนาจใดๆ เลย พระองค์ทรงรอบรู้อย่างยิ่ง ส่วนข้าพระองค์ไม่มีความรู้อะไร
เลย พระองค์ทรงไว้ซึ่งความรอบรู้อย่างยิ่งในสิ่งเร้นลับทั้งหลาย ใ้อัลลอฮฺ หาก
พระองค์ทรงทราบว่... (กล่าวชื่อของงาน เป็นภาษาใดก็ได้) เป็นส่วนดีแก่ข้า
พระองค์ ในการศาสนาของข้าพระองค์ และในการครองชีพ ของข้าพระองค์
และในอวสานแห่งงานของข้าพระองค์แล้ว (ทั้งในระยะใกล้และระยะไกล)
ดังนั้น ขอพระองค์กำหนดงานนั้นให้ข้าพระองค์และให้มันสะดวก ง่ายดายแก่
ข้าพระองค์แล้วขอประทานความศิริมงคลในงานนี้ให้แก่ข้าพระองค์ด้วย แต่ถ้า
พระองค์ทรงรู้ว่งานนี้เป็นผลร้ายแก่ข้าพระองค์ ในการศาสนาของข้าพระองค์
และในการครองชีพของข้าพระองค์ และในตอนสุดท้ายแห่งงานของข้า
พระองค์แล้ว (ทั้งในระยะใกล้และระยะไกล) ขอพระองค์ได้ทรงโปรดให้งานนี้
หลีกพ้นไปจากข้าพระองค์ด้วย และขอให้ข้าพระองค์รอดพ้นจากนี้ด้วยเถิด
และขอพระองค์ทรงบันดาลความดีให้แก่ข้าพระองค์ ไม่ว่าจะสถานใด แล้วขอได้
ทรงประทานความโปรดปรานให้แก่ข้าพระองค์ในงานนั้นๆ ด้วย
โดยให้กล่าวถึงสิ่งที่เขาปรารถนาจะเลือก" (บันทึกโดยอัล-บุคอรีฮ์ หมายเลข
6382)

การสัจญะฮ์ติลาวัสฮ์

หุกุมการสัจญะฮ์ติลาวัสฮ์

การสัจญะฮ์ติลาวัสฮ์เป็นสุนัตทั้งในและนอกละหมาด และสุนัตให้สัจญะฮ์ไม่ว่าจะเป็นผู้อ่าน
หรือผู้ฟังในทุกเวลา

จำนวนอายะฮ์สัจญะฮ์ในอัลกุรอาน

ในอัลกุรอานมีอายะฮ์สัจญะฮ์ 15 อายะฮ์ คือในสุเราะฮ์ อัล-อะอฺรอฟ, สุเราะฮ์ อัล-
เราะอฺดู, สุเราะฮ์ อัน-นะหฺล, สุเราะฮ์ อัล-อิสรอฮ์, สุเราะฮ์ มัจยิม, สองอายะฮ์ในสุเราะฮ์ อัล-หัจญ์,
สุเราะฮ์ อัล-ฟุรกอน, สุเราะฮ์ อัน-นัมล, สุเราะฮ์ อัล-สัจญะฮ์, สุเราะฮ์ ศอด, สุเราะฮ์ ฟุศสิลัต, สุ
เราะฮ์ อัน-นัจญ์ม, สุเราะฮ์ อัล-อินชีกอก และ สุเราะฮ์ อัล-อะลัค

อายะฮ์สุลฎนะฮ์ในอัลกุรอานมีอยู่สองประเภท

คือการบอกเล่า และการสั่ง สำหรับการบอกเล่านั้นคือการบอกเล่าจากอัลลอฮ์เกี่ยวกับการสุญูดของสิ่งถูกสร้างต่อพระองค์ ไม่ว่าจะเป็นโดยรวมหรือเป็นการเฉพาะ ฉะนั้นจึงสุนัตให้ผู้อ่านและผู้ฟังต้องสุญูดเลียนแบบพวกเขา

ส่วนอายะฮ์ที่เป็นการสั่งให้สุญูดต่ออัลลอฮ์ ฉะนั้นเขาจึงน้อมรับคำสั่งนั้นด้วยการภักดีเชื่อฟังต่อพระเจ้าของเขาด้วยการสุญูดตามคำสั่งดังกล่าว

ลักษณะการสุญูดตिलाวะฮ์

การสุญูดตिलाวะฮ์คือการสุญูดครั้งเดียวโดยให้กล่าวตักบีร์เมื่อจะสุญูดและเมื่อเงยขึ้นจากสุญูดถ้าอยู่ในละหมาด และถ้าอยู่นอกละหมาดให้สุญูดโดยไม่ต้องยืน ไม่ต้องตักบีร์ ไม่ต้องตะชะฮูฮ์ และไม่ต้องให้สลาม

ความประเสริฐของสุญูดตिलाวะฮ์

มีรายงานจากท่านอบู สุร็อยเราะฮ์ เราะวะฎียัลลอฮุอันฮุว่า ท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม กล่าวว่า

«إِذَا قَرَأَ ابْنُ آدَمَ السَّجْدَةَ فَسَجَدَ، اعْتَرَلَ الشَّيْطَانُ يَبِيحِي، يَقُولُ: يَا وَيْلَهُ، - وَفِي رِوَايَةٍ- يَا وَيْلِي أَمَرَ ابْنُ آدَمَ بِالسُّجُودِ فَسَجَدَ فَلَهُ الْجَنَّةُ، وَأُمِرْتُ بِالسُّجُودِ فَأَبَيْتُ فَلِيَ النَّارُ»

ความว่า “เมื่อลูกอาดัมคนหนึ่งอ่านอายะฮ์สุลฎนะฮ์แล้วสุญูด ชัยฏอนจะออกห่างแล้วร้องไห้ แล้วกล่าวว่า ความพินาศประสบแก่ข้าแล้ว (และอีกสายรายงานหนึ่ง) จิบหายแล้วข้า ลูกอาดัมถูกสั่งให้สุญูด เขาก็สุญูด เขาจึงได้เข้าสวรรค์ แต่ข้ามันเมื่อถูกสั่งให้สุญูด ข้าไม่ยอมสุญูด ข้าเลยต้องลงนรก” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 81)

เมื่ออิมามสุญูดจำเป็นที่มะอ์มูมต้องสุญูดตามอิมามด้วย และไม่มักรอุฮ์สำหรับอิมามหากเขาจะอ่านอายะฮ์หรือสุเราะฮ์ที่มีสุลฎนะฮ์ในการละหมาดที่อ่านเสียงค่อย

สิ่งที่กล่าวในสุญูดตिलाวะฮ์

ให้กล่าวในสุญูดตिलाวะฮ์เหมือนที่กล่าวในสุญูดละหมาดปรกติไม่ว่าจะเป็นซิกิรหรือดูอา

สุนัตให้สุญูดตिलाวะฮ์ในสภาพที่สะอาดจากหะดัษและนะญีส และอนุญาตให้ผู้มีหะดัษหัยฎุและนิฟาสสุญูดตिलाวะฮ์หากผ่านหรือได้ยินคนอ่านอายะฮ์สุลฎนะฮ์

การสัจญุดชุกูร

หุกุมการสัจญุดชุกูร(การสัจญุดเพื่อขอขอบคุณ)

1- สุนัตให้สัจญุดชุกูรขอบคุณอัลลอฮฺเมื่อได้รับนิอุมัตใหม่ๆ เช่น ผู้ที่ได้รับข่าวเกี่ยวกับการได้รับทางนำหรือรับศาสนาอิสลามของบุคคลคนหนึ่งที่เขาพยายามตะอูวะฮฺ หรือเกี่ยวกับชัยชนะของชาวมุสลิม หรือได้บุตรคนใหม่ เป็นต้น

2- สุนัตให้สัจญุดชุกูรเมื่อได้รับความปลอดภัยจากภัยพิบัติ เช่น ผู้ที่รอดตายจากการจมน้ำไฟไหม้ ถูกตามฆ่า หรือขโมยของ เป็นต้น

ลักษณะการสัจญุดชุกูร

การสัจญุดชุกูรคือการสัจญุดครั้งเดียวโดยไม่ต้องตักบีร์ และไม่ต้องให้สลาม และให้สัจญุดนอกละหมาด จะสัจญุดในสภาพไหนก็ได้ไม่ว่าจะยืนหรือนั่ง มีหะดัษ หรือสะอาดไม่มีหะดัษ แต่สัจญุดในสภาพที่สะอาดนั้นประเสริฐกว่า

มีรายงานจากท่านอบู บักเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า

أَنَّ النَّبِيَّ كَانَ إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يَسُرُّهُ، أَوْ يُسِّرُ بِهِ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا تَبَارَكَ وَتَعَالَى

ความว่า “ปรากฏว่าท่านนบี คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เมื่อมีเรื่องที่ทำให้ท่านพอใจ หรือถูกทำให้ท่านพอใจ ท่านจะก้มลงสัจญุดเป็นการชุกูรขอบคุณต่ออัลลอฮฺ” (เป็นหะดีษหะสัน บันทึกโดยอบู ดาวูด หมายเลข 2774 และอิบนุ มาญะฮฺ 1394 สำนวนนี้เป็นของอิบนุ มาญะฮฺ)

สิ่งที่กล่าวในสัจญุดชุกูร

ให้กล่าวในสัจญุดชุกูรเหมือนที่กล่าวในสัจญุดละหมาดปรกติเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการชุกูรหรืออ้อฮ์

ช่วงเวลาที่ย้ำจากการละหมาด

ช่วงเวลาที่ย้ำจากการละหมาดมีห้าช่วง คือ

1- มีรายงานจากท่านอบู สะอีด อัล-คูดรีย์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า ท่านเราะฮ์ลุลลอฮุ คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«لَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ، وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ»

ความว่า “ไม่มีการละหมาดหลังจากละหมาดอัศรจนกว่าตะวันจะตกดินและ
ไม่มีการละหมาดหลังจากละหมาดฟัจญ์จนกว่าตะวันจะขึ้น” (มุตตะพะกุน
อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัล-บุคอรีห์ เลขที่ : 586 และมุสลิม เลขที่: 827 ซึ่ง
สำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

2- มีรายงานจากท่านอุกบะฮฺ บิน อามิรฺ เราะวะฎียัลลอฮฺอันฮฺ ว่า

ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ
فِيهِنَّ، أَوْ أَنْ نَقْبَرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا: حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بَارِغَةً حَتَّى تَرْتَفِعَ،
وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ حَتَّى تَمِيلَ الشَّمْسُ، وَحِينَ تَضِيْفُ الشَّمْسُ
لِلْغُرُوبِ حَتَّى تَغْرُبَ

ความว่า “มีอยู่สามเวลาที่ท่านเราะฮ์ลุลลอฮฺ คือ ลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัม
ห้ามไม่ให้พวกเราละหมาดหรือฝังคนตายลงกุบรูรฺ คือ เมื่อตะวันกำลังจะขึ้น
จนกระทั่งตะวันขึ้นเรียบร้อยแล้ว เมื่อตะวันอยู่ตรงศีรษะจนกระทั่งตะวันคล้อย
เรียบร้อยแล้ว และเมื่อตะวันกำลังจะตกดินจนกระทั่งตะวันตกดินเรียบร้อยแล้ว
แล้ว” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 831)

อนุญาตให้ละหมาดสุนัตหลังจากละหมาดอัศรที่ราบใดที่ดวงตะวันยังสว่างจ้าและเด่น
ตระหง่านอยู่

มีรายงานจากท่านอะลี เราะวะฎียัลลอฮฺอันฮฺ ว่า

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَّا
وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً

ความว่า “แท้จริงท่านนบี คือ ลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ห้ามไม่ให้ละหมาด
สุนัตหลังจากละหมาดอัศรนอกจากในขณะที่ยังเด่นตระหง่านอยู่”
(เป็นหะดีษเศาะฮี้หฺที่บันทึกโดยอบู ดาวูด สำนวนนี้เป็นของอบู ดาวูด
หมายเลข 1274 และบันทึกโดยอัน-นะสาอียฺ หมายเลข 573)

หุกุมการละหมาดในเวลาที่ต้องห้าม

1- อนุญาตให้ละหมาดชดละหมาดวาญิบในเวลาต้องห้ามทั้งห้าที่ได้กล่าวมา และ
อนุญาตให้ละหมาดสองร็อกอะฮฺญะวาฟ และละหมาดสุนัตที่มีสาเหตุ เช่น ตะหียะตุลมัสนูบิต สอง
ร็อกอะฮฺญะวูฎ (หลังอาบน้ำละหมาด) ละหมาดกุสุฟ เป็นต้น

2- มีบัญญัติสำหรับผู้ที่ไม่ได้ละหมาดสุนัตก่อนละหมาดศุบหฺเพราะมีเหตุจำเป็น ให้เขา
ละหมาดชดสุนัตดังกล่าวหลังละหมาดศุบหฺได้ และละหมาดสุนัตซุฮฺรฺให้ชดหลังละหมาดอัศรฺได้

3- อนุญาตให้ละหมาดสุนัตในมัสญิดอัลหะรอหมได้ตลอดเวลา

มีรายงานจากท่านนบีมุฮัมมัด อิบน์ มุฏออิบ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่าท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวว่า

«يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا تَمْنَعُوا أَحَدًا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ وَصَلَّى أَيَّةَ سَاعَةٍ
شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ»

ความว่า “โอ้ ลูกหลานของอับดุลมะนาฟ พวกท่านอย่าได้ห้ามผู้ใดทำการญะวาศบัยตุลลอฮ์ และอย่าได้ห้ามขัดขวางเขาจากการละหมาด ไม่ว่าจะเวลาใดก็ตาม หากเขาต้องการจะปฏิบัติไม่ว่าในเวลากลางวันหรือกลางคืนก็ตาม” (เป็นหะดีษเศาะฮีหฺ บันทึกลงโดยอัล-ติรมิซียฺ หมายเลข 868 และอิบนุ มาญะฮฺ หมายเลข 1254)